

Ára 20 fillér

VASÁR NAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI

KÉPES HETILAP

Szerkesztőség: V., Báthory-utca 24. szám.
(„Falú” Országos Földművelésügyi.)
Telefon: Automata 294—52.
Kiadóhivatal: VIII., József-körút 5. szám.
Telefon: József 463—09.

FŐSZERKESZTŐ:

SCHANDL KÁROLY dr.

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi
miniszter által időnként kiadott „Rádiós gaz-
dasági előadások” című füzetekkel együtt:
Egész évre 8 P. Félévre 4 P.
Negyedévre . . . . . 2 P.

Budapest, 1931.

XII. évfolyam, 37. szám.

Vasárnap, szeptember 6

Erőteljes kisgazda politikát!

A Bethlen István gróf kormányát követő Károlyi-kormány a törvényhozásnak bemutatkozott és a törvényhozás mindkét háza bizalmat szavazott az új kormánynak. A kormányválság így módon megoldást nyert és annak egyik legörvendetesebb részlete a *kisgazdaminisztérium* visszaállítása, amelynek élére az arra leghivatottabb egyén, Mayer János volt földművelésügyi miniszter került. A földművelésügyi tárca élére viszont szintén egy igen rátermett egyént, Ivády Bélát, a minisztérium egykori helyettes államtitkárát, hevesmegyei földbirtokost nevezték ki.

A kisgazdaminisztérium visszaállítása tulajdonképpen a történelmi okszerűségnek következménye. Kisgazda-réteg alatt azonban nem csupán a szorosan vett kis- és törpebirtokosokat, a százholdon aluliakat kell érteni, ha-

nem a hozzájuk csatlakozó földművelő- és földmunkássereget is, a gazdasági cselédeket és munkásokat, akiknek életkörülménye teljesen azonos a kisgazdákéval, akik, egymás buját-buját időtlen-idők óta megszokták osztani. A rosszban együtt szenvednek, a jóban pedig együtt örülnek. Sajnos, a mostani időben azonban csak szenvednek, mert a gazdasági válság a magyar nép e széles rétegét kezdte ki legjobban. A szó szoros értelmében véve a tönk szélén áll ez a réteg s miután a társadalmi segítség a megmentésükre nem elegendő, az államnak kell hönök alá nyulnia. *Ez volt az indító oka a kisgazdaminisztérium felállításának* s ez az indító ok egyuttal kijelöli a célt, megjelöli az eszközöket is, amivel ezt a bajbajutott nemzetfenntartó réteget talpra lehet állítani.

Aki vissza tud emlékezni Károlyi Sándor gróf korára,

Szeged-vidéki földművelők a Szent István-napi körmeneten.

a negyven-ötven évvel előtti időkre, az tudja jól, hogy a mostani helyzet teljesen azonos az akkori idők viszonyai-val. Negyven-ötven évvel ezelőtt is az alacsony termény-árak és a tulhajtott gazdasági szabadelvűség sodorta a válságba a kisgazdaráteget. *Károlyi* Sándor gróf erőteljes társadalmi munkával, szövetkezettek, gazdakörök, népkörök szervezésével, az apró zétforgácsolt erők összegyűjtésével, az önbizalom felkeltésével vetett gátat a pusztulási folyamatnak. Ebben a mai szintén szükségessé vált nemzetmentő munkában *Károlyi* Sándor gróf irányelveit most sem tudjuk nélkülözni, ma is fokozott mértékben kell rálepnünk arra az utra, amelyen ő halad, ámde *pusztán a társadalmi munka ma már nem elegendő a nemzet pusztuló rétegeinek megmentésére*. A veszteséges világháború és az azt követő forradalmak szükségessé tették azt, hogy az állami hatalmat jobban kifejlesszék. Erre különösen azért volt szükség, mert a háborús idők különösen az erkölcsi érzéseket gyöngítették meg. A magyar népnek jóformán minden rétegében olyan téves eszmék kezdtek urrá lenni, amelyek társadalmunkat teljesen szétziluszították volna. Ezt kellett erőszakkal megakadályozni és a Bethlen-kormánynak ez sikerült is, de viszont ezzel együtt járt az, hogy a kormány kezébe került, nemcsak az erkölcsi, hanem a gazdasági hatalomnak is nagy része, úgy-hogy ma a gazdasági eszközök túlnyomó nagy részével is az állam rendelkezik, így, ha a magyar népnek egy-egy rétege anyagi támogatásra szorul, azt *legelsősorban a kormánytól, az államtól várja*.

Természetesen mindent az államtól sem lehet várni, azért tehát annak a férfiúnak, aki jövőben a kisgazdarátegek ügyes-bajos dolgainak az orvoslásával fog foglalkozni, meg kell találnia azt a szerencsés középútat, amely egyedül kivezető ut a válságos helyzetből. *Mayer* János, az új kisgazdaminiszter eddigi munkásságával azt hisszük, eléggé bebizonyította, hogy ő az a leghivatottabb egyén ma, aki ezt a középútat meg fogja találni. *Mayer* János kisgazdasorból nőtt fel a miniszteri díszes méltóságba. Társadalmi tevékenysége, érdemeiben és eredményekben vetekszik a legnagyobbakéval. Élén áll a két legnagyobb, a kisgazdákat egyesítő gazdatársadalmi szervezetnek, a *Magyar Gazdaszövetségnek* és a *Faluszövetségnek*, mint ilyen, irányt tud tehát szabni a társadalmi munkának, a gazdasági öntevékenységeknek. Mint miniszter viszont rendelkezni fog azokkal az eszközökkel, amelyekkel a törvényhozás a kormány tagjait felruházta. Feladatukra nem lesz könnyű, ez azonban kizárólag a mai súlyos társadalmi és gazdasági helyzetnek a következménye. Nem lesz azonban túlnehéz sem, mert hiszen tudjuk jól, hogy a gazdatársadalom, főleg a kisemberek nagy serege nem vesztette el bizalmát az államban és az azt képviselő kormányban. Különös szerencse még *Mayer* János kisgazdaminiszterre, hogy az a miniszter, akivel elsősorban fog karöltve dolgozni, szintén egyike a legkiválóbb egyéniségeknek. *Ivány* Béla, az új földmivelésügyi miniszter, mint miniszteri tisztviselő, mint kormánybiztos és mint képviselő is számos ízben bebizonyította, hogy *teljes ismeretében van a magyar szántóföld minden bajának, de tanúságot tett arról is, hogy a szántóföld betegségeinek gyógyító szereit is ismeri és azokat a magyar termőföld iránti teljes szeretettel alkalmazni is akarja*. A két agrárminiszter egyetértő munkájából, a mi reményeink szerint, hamarosan ismét meg fog születni a fokozatos magyar agrárjólét, ami alapja az egész ország jólétének és boldogulásának.

„Baromfitömő-készülék“-kel

egy perc alatt tömhet és a fulladás ki van zárva és a jóság nem törődik. Sok időt nyer és könnyedén dolgozhat. Olcsó. Ha tiz libát kitömött, már megtérült az ára. Kérje a 2. sz. árjegyzéket ingyen. Cim:

KUGLER SÁNDOR, MAKÓ.

Megnyílik a francia piac a magyar buza előtt.

A magyar-francia tárgyalások augusztus hó 27-én, *Lillofűreden* befejeződtek és a *Magyarország és Franciaország között létrejött kereskedelmi pótegyezményt* parafálták (aláírással ellátták).

E pótegyezményben Franciaország a magyar búzának előnyös elbánást biztosít, hogy a francia piacot előtte megnyissa. Magyarország ennek ellenében bizonyos francia iparcikkekre vámleszállításokat engedélyez, amelyek a legnagyobb kedvezmények alá esnek.

Világraszóló diadalt arattak a magyar uszók Párisban.

Augusztus hó 23-ika és 30-ika között zajlottak le *Párisban* az *Európa-bajnoki uszómérkőzések*, melyeken a kicsiny és koldus Magyarország világraszóló dicsőséget aratott. A kilenc bajnoki versenyből ötöt hódítottak el a magyar fiúk, kettőt a németek és egyet-egyet a finnek, illetve osztrákok. Magyarország 114 ponttal megnyerte a *Smith Jeremiás-vándordíjat*. Az utánunk következő *Németország* 92½, *Franciaország* 35, *Olaszország* 29, *Ausztria* 29, *Svédország* 16½, *Finnország* 14, *Csehország* 10 és *Belgium* 6 pontot szerzett.

Az öt magyar Európa-bajnokság a következő:

1. A 100 méteres gyorsuszást megnyerte: *Bárány* István dr.
2. A 400 méteres gyorsuszást megnyerte: *Bárány* István dr.
3. Az 1500 méteres gyorsuszást megnyerte: vitéz *Halassy* Olivér.
4. A 4 × 200 méteres gyorsuszó-stafétát megnyerte: *Magyarország csapata*.
5. A vízpolómérkőzést megnyerte: *Magyarország csapata*, miután öt ellenfelét megverte és egy eldöntetlen ért el.

A többi versenyszámokban is értékes helyezést értek el a magyar fiúk, növelve pontszámunkat.

A többi négy *Európa-bajnokságon* két német (100 méteres hátuszás és műugrás), egy finn (200 méteres melluszás) és egy osztrák (toronyugrás) osztozott.

A magyar uszógárda valamennyi tagja tudásának és küzdőképességének javát vitte be a nagy nemzetközi versenybe. A kedvezőtlen viszonyok: rossz időjárás, rendkívül hideg víz, barátságtalan, sőt ellenséges légkör nem befolyásolták fiainkat; valamennyi megtette kötelességét és valamennyi egyformán méltó a nemzet becsülésére és hálaadására.

A hatalmas francia nemzet dédelgetett szemefényét, a világrekorder *Taris*-t két magyar is megverte: *Bárány* István dr. és vitéz *Halassy* Olivér. A féllábu *Halassy* Olivér — évekkal ezelőtt villamoszerencsétlenség érte — mint-ha a megcsontított hazát jelképezné és *Taris*, a trianoni sir megásóit. *Halassy* Olivér győzelme azt harsogja, hogy a magyar nemzet csonkán, bénán, kifosztva és koldusszegényen is páratlan teljesítményekre képes és maga mögött tudja hagyni a nagy, gazdag és hatalmas népek fiait.

Néhány nagyszerű magyar fiu ismét ébresztgette a világ lelkiismeretét!

Itt említjük meg, hogy a magyar válogatott atléták augusztus hó 30-án, *Kattowitzban* Lengyelország válogatott atlétáival mérkőztek.

A magyar fiúk a tizenkét számból álló versenyen tiz számban győztek, míg a lengyeleknek csak két számban sikerült eredményt elérniök.

Mit kíván a Mezőgazdasági Kamara a gazdasági társadalom érdekében?

Az Országos Mezőgazdasági Kamara az elmúlt héten részletes felterjesztést intézett a miniszterelnökhöz és ebben azokkal a legégetőbb feladatokkal foglalkozik, amelyeket a mezőgazdasággal foglalkozó lakosságnak sorsa sürget. Elsősorban a *vetőmag-akció*t hozza fel a felterjesztés és rámutat arra, hogy az eredetileg tervezett 60.000 métermázsa helyett 200—240.000 métermázsa van szükség. Inséges vidéken a lakosság *Áltatására* kell megfelelő készletekről gondoskodni. A törpegazdáknak kölcsönben lehet adni a terményt, a munkanélkülieknek bizonyos munkabeli ellenszolgáltatásért; azoknak, akik munkára képtelenek, minden ellenszolgáltatás nélkül kell az élet lehetőségét megteremteni.

Külön feladatot jelent a *takarmányinség* enyhítése, amely az ország egyes részeiben fellépett. Ebből a célból tarifális könnyítésekre van szükség, még pedig egyfelől a takarmánynak az inséges vidékekre való elszállításának

céljaira, másfelől pedig az állatok szállítására is, amelyeket téli eltartás céljából visznek takarmánnyal rendelkező országrészekbe.

A *kenyérgabona árának katasztrófális zuhanásával* kapcsolatban azt sürgeti a Kamara, hogy újra adjanak megbízatást az állami vásárlás működésére, amely a múlt évben nagy szolgálatokat tett az országnak. Kéri a Kamara a *nyolcmillió dolláros exporthitel* meghosszabbítását is, amely szeptember végén jár le. A *mezőgazdasági cikkek kivitele* tekintetében a Kamara sürgeti azoknak az intézkedéseknek megtételét, amelyek ahhoz kellene, hogy a meglévő kiviteli fölöslegeket megfelelő áron el lehessen helyezni a külföldön. A *földhözjuttatottak járadék* és adófizetési kérdését felül kell vizsgálni. A kormány *egy évi részletre adjon most halasztást és ennek fejében egy évvel nyújtsa meg a törlesztési időtartamot.*

Bizalmat szavazói az országgyűlés az új kormányának.

Kezdetét vette a takarékoság jegyében folyó munka.

Mult heti számunkban összefoglaltuk a *Bethlen-kormány* távozásával és a *Károlyi-kormány* megalakulásával kapcsolatos eseményeket. Beszámolóinkat az új kormányának a *Keresztény Kisgazda, Földmives és Polgári Pártban* (Egységspárt) augusztus hó 24-én történt bemutatkozásával fejeztük be. Az ezután lezajlott eseményeket az alábbiakban ismertetjük:

Nincs többé állami autó.

Károlyi Gyula gróf kormánya *első minisztertanácsát* augusztus hó 25-én tartotta meg. Az érdemleges tanácskozás megkezdése előtt *Károlyi* miniszterelnök nyilatkozatot tett, melyben hangsúlyozta, hogy *ő és miniszterársai át vannak hatra küldetésük fontosságától, mely elől nem térhetnek ki.* Reményét fejezte ki aziránt, hogy *súlyos munkájukat siker fogja koronázni.* Ezután a minisztertanács letárgyalta a *33-as bizottság elé kerülő rendeleteket.* Végül *Károlyi* miniszterelnök indítványára elhatározták, hogy az *összes állami autót leállítják.* A jövőben tehát sem a minisztereknek, sem más magasrangú funkcionáriusoknak nem lesz állami autójuk.

A minisztertanácsnak ez a rendelkezése, mely az állami takarékoság első lépésének tekinthető, széles körben meglepedést keltett. *Harminchat gépkocsi leállításáról van szó, mely mintegy félmillió pengő megtakarítást jelent.* Takarékosági szempontokból fakadt *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszternek az az intézkedése is, hogy a *miniszterek lakása elől bevonták a rendőrszemeket.*

Károlyi Gyula gróf miniszterelnök ugyanezen a napon fogadta a miniszterelnökség tisztikarának üdvözlését. A tisztviselők nevében *Darányi Kálmán* államtitkár mondott beszédet, majd *Károlyi* gróf megköszönte az üdvözlést.

Erszt Sándor vallás- és közoktatásügyi miniszter hivatalbalépése alkalmával, az üdvözlő beszédre mondott válaszában azt hangsúlyozta, hogy *elődje (Kleblsberg Kunó gróf) rendkívül sokat tett és teremtett és olyan maradandót alkotott, mely sokáig hirdeti nevét.*

Keresztes-Fischer Ferenc belügyminisztert *Blaha Sándor* államtitkár üdvözlötte hivatalbalépése alkalmából, hangsúlyozva, hogy az új belügyminiszter *válságos időkben mindig pártatlan önfeláldozással állott a közügyek szolgálatába.*

Trády Béla földművelésügyi minisztert *Mayer Károly* államtitkár köszöntötte a tisztviselők élén és utalt arra, hogy a *minisztérium a legnagyobb szeretettel látja viszont volt kíváló főtitviselőjét.*

Az ugynevezett *33-as bizottság*, mely mint ismeretes, a felsőház és képviselőház tagjaiból alakult, augusztus hó 25-én ülést

tartott. A legutolsó ülésen ugyanis a Bethlen-kormány által előterjesztett javaslatokat megszavazták és elhatározták, hogy egy szűkebbkörű albizottságot küldenek ki, melynek az lesz a feladata, hogy az *állami költségvetés tételét felülbírálja.*

Ehhez mérten a *33-as bizottság* augusztus hó 25-iki ülésén elsősorban új elnököt és alelnököt választottak, mert *Kenéz Béla* és *Trády Béla* az új kormányban miniszteri tárcát vállaltak. Elnökké *Ugron Gábort*, alelnökké pedig *Schandt Károly* bizottsági tagokat választották meg a képviselőház részéről. Ezután a *szűkebbkörű albizottság* tagjaivá megválasztották *Teleszky Jánost*, *Kállay Tibort*, *Marschall Ferencet*, *Temesváry Imrét* és *Wolff Károlyt.* Végül *Károlyi Gyula* gróf miniszterelnök hozzájárult ahhoz, hogy a *33-as bizottság* üléseiről, az eddigi gyakorlattól eltérően, részletesen tájékoztassák a közvéleményt.

A kormány alkalmazkodik a változó gazdasági viszonyokhoz.

Augusztus hó 26-án *Károlyi Gyula* gróf miniszterelnök és kormánya a kormánytámogató *Keresztény Gazdasági és Szociál-*

Kenéz Béla,
az új kereskedelmi miniszter.

Ivády Béla,
az új földművelésügyi miniszter.

Egy pengő ezután is egy arany-pengőt ér.

A 33-as bizottság augusztus hó 26-án újra ülést tartott, melyen elsősorban a külföldiekkel fennálló pénztartozások kötelező bejelentéséről szóló rendelettervezetet tárgyalták. Ez a rendelet avégből, hogy a Nemzeti Bank teljes tájékoztatást nyerjen arról, hogy a magyar közgazdaságnak a külfölddel szemben milyen tartozásai állanak fenn, elrendeeli, hogy minden beföldi adós tartozik 5000 pengőn felüli külföldi tartozásait a szeptember hó elsejei állapot szerint szeptember hó 10-ig a Magyar Nemzeti Banknak bejelenteni.

Az országos bizottság ezután az aranypengőről szóló rendelet egyes rendelkezéseinek módosítását célzó rendelettervezetet vette tárgyalás alá. Az aranypengő-rendelet kiadása óta a helyzet lényeges javulást mutat, amennyiben időközben lebonyolításra került a külföldi kincstári jegykölcsön, ami a Magyar Nemzeti Bank devizakészletének növekedését vonta maga után. A helyzet ilyen javulása mellett nem látszik szükségesnek, hogy a Magyar Nemzeti Bank az aranypengőnek a pengőhöz viszonyított értékarányát naponként közzétegye. Ezért a 33-as országos bizottság által is helyesnek talált rendelettervezet az aranypengő-rendelet ama rendelkezése helyébe, hogy a Magyar Nemzeti Banknak legkésőbb augusztus 29-ével meg kell kezdenie az aranypengő értékarányának közlését, azt az intézkedést léptette életbe, hogy egy aranypengőt továbbra is egy pengővel kell számítani, s hogy a pénzügyminiszter, amikor annak szüksége mutatkozik, a Nemzeti Bank javaslatára *rendelettel fogja meghatározni azt a napot, amelytől kezdve fizetések teljesítésében az aranypengőnek a Nemzeti Bank által a pengőérték fizetési eszközeiben kifejezett egyenértékét kell irányadónak tekinteni.*

Jakab Oszkár államtitkár előadása után Teleszky János utalt arra, hogy az aranypengő megalakításának célja az volt, hogy megnyugtassa a közönséget arról, hogy a pengőérték-csökkenés veszélyének kitéve nincsen. Ezt a célt teljesen elértek. A Nemzeti Bank helyzete lényegesen javult, a bankjegy-forgalom csökkent, úgy hogy az ma normálisnak mondható. Az államháztartás helyzetének javítása iránt elvben már elhatározott a legközelebb kiadandó — bár sajnos, az adott helyzet következtében nagyon drasztikus intézkedések — *biztosítani fogják az államháztartás egyensúlyát.* A pénzüzetek helyzete konszolidálódott, úgy hogy mindent összevéve, azt lehet mondani, hogy *közgazdasági életünkben nincs semmi olyan jelenség, amely megokolná azt a felfogást, hogy a pengő értéke megrendült.* Ilyen körülmények között az aranypengőnek a Nemzeti Bank által *ezidő szerint magasabb értékben való jegyzése semmiképpen nem volna megokolt* s ezért helyes, hogy a Nemzeti Bank által szükségesnek tartott időpontig a tartozások és közzolgáltatások teljesítésénél *az aranypengőt egy pengővel kelljen számítani.* Ha — amit elkerülhetők tart és bízik benne, hogy nem következtek be — a pengő értéke tényleg alászállna, a Nemzeti Banknak azonnal gondoskodnia kell majd arról, hogy az aranypengő árfolyamát a tényleges állapotnak megfelelően jegyezze.

Pártközi értekezlet.

Ugyancsak augusztus hó 26-án, szerdán ült össze a képviselőház pártközi értekezlete, melyen Károlyi Gyula gróf miniszterelnök azt kérte a pártok képviselőitől, hogy a kormányprogram feletti vitát ne nyújtsák el túlságosan és ne akadályozzák a kormányt és a 33-as bizottságot működésében. Az értekezleten az a nézet alakult ki, hogy a miniszterelnök kérésének teljesítése nem fog nehézségekre ütközni.

Károlyi gróf programja a képviselőházban.

Augusztus hó 27-én, esütörtökön mutatkozott be a Károlyi-kormány a képviselőházban. A nagy eseményt rendkívüli érdeklődés előzte meg: a képviselők csaknem teljes számban megjelentek, a karzatok pedig zsúfolva voltak a kíváncsiak tömegével.

Almásy László házelnök megnyitva az ülést, kegyeletos szavakkal elbucsuította Rakovszky Istvánt, a nemzetgyűlés volt elnökét, majd többrendbeli elnöki bejelentés és az új kormány kinevezéséről szóló kormányzói kézirat felolvasása után Károlyi Gyula gróf miniszterelnök terjesztette elő a kormány programját.

Takarékosság, jövedelemfokozás.

— Abban a nehéz helyzetben, — mondotta a miniszterelnök — amelyben az ország jelenleg gazdasági és

pénzügyi szempontból van, a mostani kormánynak első, legsürgősebb és ezidőszertint főfeladata az kell, hogy legyen, hogy *ugy pénzügyi, mint gazdasági szempontból rendbehozza az állapotokat.* Ez az adott helyzet, azt hiszem, természetessé teszi, hogy a kormánynak most előadandó programja is ezek között a keretek között mozog.

— Minden oldalról már régebbi idő óta hangzott az a kívánság és az a felfogás, hogy *ebben az országban a kormányzat részéről nagyobb takarékoság követessék.* A mai helyzet ezt valóban parancsolóvá és elsőrendű és főkötelességévé teszi a kormányzatnak. Hogy az államháztartás egyensúlyát biztosítsuk, a *legnagyobb takarékosági intézkedésekre van szükségünk, de emellett szük-*

NEURASTHÉNIÁJÁT,

ischiasát, zsábáját, valamint mindennemű ideges bántalmát, ér- és anyagcsere zavarait csak **eredeti gallspachi Zeileis** gyógymóddal kezeltesse, amellyel Zeileis Gallspachban és orvoskövetői az egész világon a betegek százezreit gyógyították már meg.

Eredeti gallspachi Zeileis géppel gyógykezel:

Dr. Blechner Barna orvos, **Andrássy-ut 52.** (Oktogonnál.)
Kezelés esetenként 3.— P.

ségünk van az államháztartás jövedelmeinek fokozására is.

— Számolnunk kell azzal, hogy mind a két teendő, úgy a takarékoság, mint a jövedelmek fokozása *lényeges, közvetlen vagy közvetett terheket ró az ország lakosságára.* A takarékoság szigorú keresztülvitele feltétlenül maga után vonja a munkaalkalom csökkenését, ennél fogva a munkanélküliség veszélyével is jár. Hogy itt meg lehessen tartani azt a kellő mértéket, amelyet a parancsolóan szükséges takarékoság megkíván és hogy a kellő mértéken túl ne menjen a takarékoság és ezáltal gazdasági életünkben nagyobb károkat ne okozzon, *végtelenül nehéz és kényes feladat* és ennek a helyes középutnak — mondhatnám — megtalálása. Ennek megállapítására az országgyűlés mint tanácsadó és bíráló szervezetet kiküldte a 33-as bizottságot, amely bizottság működése elé a legnagyobb reményekkel nézek s amely bizottság mindenestre meg fogja könnyíteni a kormány nehéz feladatát abban a tekintetben, hogy a *teendő drasztikus, radikális intézkedéseknél a helyes mértéket megtalálja, a szükségeseket megtegye, de ne menjen túl a kelletténél.*

Ebben az országban éhezni nem szabad!

— Ami a kormánynak mindenestre legelsőbrendű és azt mondhatnám majdnem legelsőbrendű feladata kell, hogy legyen, az az, hogy a *mai szomorú inséges termés után előálló helyzetben gondoskodás történjék arról, hogy a jövő gazdasági termelés biztosítva legyen és csorbulást ne szenvedjen.* A legelőtöbben szükséges tehát, hogy azokat a vidékeket, ahol ilyen katasztrófálisan *inséges volt a termés, megfelelő mennyiségű és minőségű vetőmaggal lássuk el,* ezt követően azonban szintén sürgősen kell, hogy gondoskodjunk a kormány arról, hogy ezeken az *inséges vidékeken kenyérhiány ne legyen. Ebben az országban éhezni nem szabad és bármilyen nehézségekbe és anyagi áldozatokba kerül is, azt feltétlenül kötelességünknek ismerjük el, hogy gondoskodjunk arról, hogy az országban éhezők ne legyenek.*

— Én mindig keresztény és nemzeti alapon álltam. De minthogy ebben a Házban csak nagyon kevesen vannak, akik engemet ismernek, minden félreértés kikerülése végett, le akarom szögezni, hogy úgy egyéni felfogásam, mint az egész kormánynak felfogása az, hogy *ebben az országban felekezeti különbséget semmi szempontból tenni nem szabad.* Az ország lakossága felekezeti különbség nélkül viseli a terheket, van a jogok birtokában; az ország iránti kötelességek felekezeti különbséget nem ismernek.

— Valutáris helyzetünk megjavítása, sajnos, nincs olyan mértékben a kormány kezében és nem függ annyira a kormány intézkedéseitől, mint az államháztartás egyensúlyának rendbehozatala. Minden törekvésünk arra kell, hogy *irányuljon, hogy valutáris helyzetünket megerősítsük.* Elengedhetetlen feltétele ennek, hogy sikerüljön *rövidlejáratu kölcsöneink felmondásának kitolása, hogy erre biztosítékot nyerjünk, később pedig, amint azt csak a nemzetközi pénzügyi helyzet megengedi, hosszulejáratu beruházási kölcsön felvétele.* Hogy ezek milyen mértékben

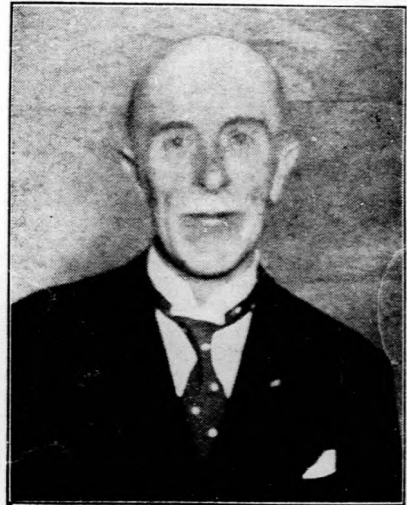
és milyen időpontban fognak sikerülni, erre *nézve határozott és kötelező nyilatkozatot, azt hiszem, senki sem vár és várhat tőlem.*

— A kormánynak egész munkaerejét, teljes idejét a belátható közeli jövőben teljes mértékben le fogják kötni azok a teendők és azoknak az intézkedéseknek meghozatala és keresztülvitele, amelyek *gazdasági és pénzügyi helyzetük helyreállítását és biztosítását célozzák.* Eppen ezért a kormány nem foglalkozott eddig és a közel jövőben nem is fog foglalkozni más *belpolitikai javaslatokkal.*

Külpolitikai helyzetünk.

— Csak néhány évvel ezelőtt Magyarország elszigetelt helyzetben, azt lehet mondani, szinte börtönzerű elszigeteltségben volt. Ennek a börtönnek ajtaját az *olasz barátság* nyitotta meg számunkra. Ez az *olasz-magyar barátság éppen ezért megbecsülhetetlen számunkra.* De ez az olasz-magyar barátság soha *sem irányult semmi más ország ellen, semmiféle támadó célja, iránya nem volt.* Németországhoz való barátságos viszonyunk változatlanul fennáll. Franciaországhoz való viszonyunk az *utóbbi időben mindinkább javult,* sőt azt mondhatnám, hogy *igazán közeledünk a legbarátságosabb állapothoz.* Csak legutóbb láttuk, hogy a pénzügyi viszonyaink helyrehozatalára feltétlenül szükséges kölcsön jegyzésénél *Franciaország elől ment.* Legnagyobbbrészt neki köszönhetjük, hogy ez a kölcsön, amelyre szükségünk volt, megkötöttet és hangsúlyozom, hogy *Franciaország részéről semmiféle politikai feltétel és kikötés ennek fejében nem történt.* Viszonyunk *Törökországhoz, Lengyelországhoz a legbarátságosabb. Angliában, az Amerikai Egyesült Államokban* mindig a legteljesebb megértésre találtunk; *Ausztriával, közvetlen szomszédunkkal, most a télen kötöttük meg a szorosabb baráti szerződést és úgy politikai, mint gazdasági kapcsolataink Ausztriához mindig bensőségebbek és jobbakk lesznek.*

— *Gazdasági szerződéseink* részben már megvannak kötve, — így például Németországgal, Olaszországgal. Ausztriával, Romániával — részben pedig az erre irányuló tárgyalások folyamatban vannak és a legközelebbi időben, minden valószínűség szerint, sikeresen be is fejezettek *Franciaországgal és Csehszlovákiával.* Kereskedelmi exportunk fejlesztését, mezőgazdasági cikkeink exportjának biztosítását és kiterjesztését van ez hivatva szolgálni és ezáltal remélhető, hogy *valutáris helyzetünk fokozatosan erősödni és javulni fog.* Gazdasági kapcsolataink és érintkezésünk más szomszédainkkal állandóan javul és köny-

Keresztes-Fischer Ferenc,
az új belügyminiszter.

nyebbedik; gazdasági szempontból a megértés és az ellentétek kiküszöbölése a legjobb uton halad. Ezekkel a szomszédainkkal még fennálló politikai ellentétek akadályozzák még egyelőre, hogy az a valóban barátságos és benső jó szomszédi viszony álljon fenn közöttünk, amelyet a magunk részéről óhajtunk és kívánunk. Mivel azonban immár mindenki meg van győződve arról, hogy mi mindazokat a politikai ellentéteket, amelyek közöttünk fennforognak, csakis békés megegyezés, kölcsönös megértés alapján óhajtuk rendezni, remélem, hogy ezek az ellentétek kölcsönös megértés és megegyezés által belátható időn belül mégis csak kiküszöbölhetők lesznek.

— Tudatában vagyok annak, hogy egy programmagában véve nem jelent semmit, az csak a kormányoknak a szándékát jelzi. Minthogy azonban a kormány el van tökéltve arra, hogy minden erejét latba veti az ország gazdasági helyzetének helyreállítására és ezáltal a gazdasági jóléti a biztosítására, számítva az országgyűlésnek és az ország közönségének jóindulatú támogatására, merem remélni, hogy ezt a jószándékunkat siker fogja koronázni és minél előbb olyan cselekedetekkel, olyan eredményekkel tudunk a Ház elé lépni, amelyekről azután végleges ítéletet és bírálatot lesznek képesek adni. Kérem a Házat, hogy végleges ítéletét addig függesse fel és adjon lehetőséget és módot a kormányknak, hogy e nehéz feladatának az ország érdekében meg is tudjon felelni.

A miniszterelnök beszédét hosszantartó éljenzés és taps követte.

A kormányprogram vívája.

A miniszterelnök nagyszerű beszéde után az Egységespárt részéről Rubinek István szólalt fel.

— A nemzet ettől a kormánytól — mondotta többek közt — azt várja, hogy a ránevezendő súlyos gazdasági válságot megszüntesse, vagy legalább is enyhítse. A miniszterelnök programja alkalmas arra, hogy a gazdasági válságot enyhítse. Megnyugvással kell tudomásul venni, hogy a kormány programjának tengerében a takarékoság áll. Viszont, ha azt akarjuk, hogy az államháztartás egyensúlya fennmaradjon, nem térhetünk ki a jövedelmek fokozása elől, de ennek is meg vannak a maga természetes korlátai, amelyeket az ország polgárainak teherviselőképességei szabnak meg. Nagy megnyugvással veszi az egész ország, hogy a kormánynak legsürgősebb feladata az inség enyhítése. Természetesnek vesszük a miniszterelnöknek azt a kijelentését, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel biztosítani igyekszik az államháztartás egyensúlyát. Egyik legfontosabb feladat a hitelélet rendezése s különösen a mezőgazdasági életet kell ebből a szempontból egészséges alapokra fektetni. Nagy megnyugvással vette tudomásul az Egységespárt a miniszterelnöknek külpolitikai téren tett bejelentéseit.

— Pártom nevében örömmel és szeretettel üdvözlöm az új miniszterelnököt és annak kormányát. Ha csak annyit mondott volna programként, hogy ebben az országban nem szabad éhezni látni, ez a program már magában véve is elegendő lett volna ahhoz, hogy a nemzet örömmel üdvözölje és szeretettel fogadják vállalkozását.

Rubinek István ezután Bethlen Istvánról emlékezett meg és többek közt a következőket mondotta:

— Soha még súlyosabb viszonyok között egy kormány a nemzet élére nem állott, mint tíz évvel ezelőtt Bethlen István és kormánya. Nem akarom ennek a kormányknak érdemelt felsorolni, ez a történelem feladata. De a magyar nemzet a maga ítéletének kifejezést adott már akkor, amikor a Bethlen István és kormánya helyéről távozott, abban a hatalmas megdőbbenésben, amely őt elfogta társadalmi és politikai különbségekre való tekintet nélkül. Az elmúlt tíz esztendő és annak politikai alkotásai mindenesetre kiérdemelték a nemzet halálját és köszönését.

Rubinek István nagy tapssal fogadott beszéde után Wolff Károly a Keresztény Gazdasági és Szociális Párt nevében szólott a kormányprogramhoz és kijelentette, hogy a párt a meggyőződésével részt óhajt venni ennek a reális, a mai helyzettel számoló célkitűzésnek megvalósításában.

Peyer Károly a szociáldemokraták nevében szólalt fel és azt követelte, hogy rendszerváltozás történjék minden irányban és az általános titkos választójogot iktassák törvénybe.

Farkas Tibor, a Gaal Gaston-párt nevében, megállapította, hogy feltétlenül jószándéku az elhangzott programnyilatkozat. Véleménye szerint a most következő kérdéseket a parlamentnek kellene megoldani, nem a 33-as bizottságnak.

Hunyady Ferenc gróf szerint Károlyi Gyula gróf személye alkalmas arra, hogy a mai válságból kijussunk. A bizalmat előleget a kormányknak. A kibontakozás rendkívüli áldozatokat követel a nemzet minden tagjától, elsősorban azoktól, akik tehetősebbek. Az inségakció terheit fokozatos kules szerint a nagy adófizetők vállára kell fektetni.

Friedrich István a legnagyobb tisztelettel viseltetik a miniszterelnök személye iránt, de mégis ellenzéki álláspontot foglal el a kormányval szemben.

Gál Jenő demokrata szerint az erők egyesítésére, az összes pártokból alakított kormányra volna szükség.

Gál Jenő beszéde után az elnök az ülést bezárta és a kormányprogram vitáját másnapra tűzte ki. Az ülés egyébként — eltekintve a szociáldemokraták megszokott rendezvényesétől — nyugalomban folyt le.

A Ház bizalmat szavazott a kormányknak.

A másnapi, augusztus hó 28-iki, pénteki ülésen a 33-as bizottság megüfölt tagsági helyeire Kozma Jenőt, Perényi Zsigmondot és Tomcsányi Vilmos Pált választották meg.

A kormánynyilatkozat vitája során Rassay Károly, a Szabadlúv és Demokrata Párt szóokoa, kijelentette, hogy a pénzügyi anarchia elkerülése céljából jóakaratu támogatásban részesíti a kormányt. A miniszterelnök személyétől a nemzeti összefogás politikai alakulatának megteremtését kívánja.

Fábián Béla szerint a miniszterelnöknek saját tisztaságát és puritánságát kell rákényszeríteni a társadalomra. Kum Béla, Gaal Gaston-párti, azt hangsúlyozta, hogy Mayer János díszere vált volna a kormányknak, mint földmívelésügyi miniszter. Új választójogot sürget. Buchinger Manó szociáldemokrata az általános titkos választójog törvénybeiktatását kívánja; helytelenítette az olasz barátságot és a külföldön élő szocialista-kommunisták hazaengedését sürgette. Hegymegi Kiss Pál pártönkivüli kijelentette, hogy a kormányprogramban nem lát gazdasági elgondolást. Köllay Tibor pártönkivüli szerint igazságos adóztatást kell életbeléptetni. Reméli, hogy az év végéig sikerül az államháztartás helyzetét megjavítani. A Népszövevségtől átmeneti időre segítséget kell kérni valutáris helyzetünk megszüldítésére. Láng Lénárt azt kívánja, nyilatkozzék a kormány, mennyi a költségvetés hiánya és hogyan akarnak ennek fedezetéről gondoskodni. A falu helyzetének javítását sürgette.

Ezután Puky Enőre alelnök azt javasolta, hogy a Ház bizonytalan időre napolja el magát. Károlyi Gyula gróf miniszterelnök ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy az elnöki napirend elfogadását a maga részéről bizalmi kérdésnek tekinti.

Többek felszólalása után a Ház nagy többsége elfogadta az elnök napirendi javaslatát és ezzel együtt bizalmat szavazott Károlyi Gyula gróf miniszterelnöknek és kormányknak.

A képviselőház ülései tehát bizonytalan ideig szünetelnek; helyette továbbra is a 33-as bizottság működik.

A felsőház bizalmat szavazott a kormányknak.

A felsőház augusztus hó 28-án, pénteken tartott ülésén történt meg az új kormány bemutatkozása. Wlassics Gyula báró elnöki bejelentése után Károlyi Gyula gróf miniszterelnök emelkedett szólásra és lényegében megismételte a képviselőházban elmondott kormánynyilatkozatát.

A vita során Hadik János gróf óva intette az illetékes tényezőket attól, hogy az életbeléptetésre váró súlyos rendszabályokkal a gazdasági életet megbénítsák és tiltakozik olyan adózás ellen, amely a gazdasági teljesítőképesség ügytelen kívül hagyásával nem erős adóztatást, hanem adórablast jelentene. Takarékosági szempontok nem érínthetik az adó akciót, mely az önhibájukon kívül bajhajutott gazdák megmentése érdekében megindult. Mintegy tizenkétfélmillió pengőnek erre a célra rendelkezésre kell állania.

Somssich László gróf felszólalásában azt hangoztatta, hogy nagy összefogásra van szükség úgy a mezőgazdaság, az ipar, a kereskedelem, mint pedig pénzügyeink részéről, hogy teljes megértéssel, kölcsönös összefogással egymást támogatva, egymást megértve segítsük a kormányt legjobb szándékai megsegítésében. Üdvözlő a kormány hazafias vállalkozását.

Hasonló értelemben szólalt fel Széchenyi Aladár gróf, majd

Szerényi József báró adott kifejezést a felsőház nevében Bethlen István gróf iránt hálájának, elismerésének és köszönetének tiszteendő történelmi munkájáért. Ezután a legnagyobb bizalommal üdvözölte és köszöntötte Károlyi Gyula grófot néhez vállalkozásában.

Hadik János gróf újabb felszólalásában azt állította, hogy Mayer János kiverekedte magának a kiszgadzaminiszeri tárcát. Károlyi Gyula gróf erre kijelentette, hogy Mayer János a földmivelésügyi tárcát nem akarta tovább vállalni és azt, hogy tárcanélküli minőségben a kormányban helyet foglaljon, csak a legnagyobb rábeszéléssel volt képes tőle kicsikarni.

Hadik János gróf alaptalan támadása Mayer János ellen, igen nagy megütközést keltett nemcsak a politikusok körében, hanem a gazdatársadalom soraiban is és mindenki mélyszélesen elfélté a kiszgadzaminiszeri e kimagasló tagjának méltatlan megtámadását.

Végül a felsőház tudomásul vette a miniszterelnök nyilatkozatát és ilyen formában szavazott bizalmat a kormánynak. Az ülés befejezése előtt megválasztották Papp Géza bárót a 33-as bizottság tagjává.

A 33-as bizottság hozzájárult a közalkalmazottak fizetésének csökkentéséhez.

A 33-as országos bizottság augusztus hó 29-én tartott ülésén a személyzeti kiadások apasztásáról szóló rendelettervezetet tárgyalta, miután Papp Géza bárót a költségvetés felülvizsgálatára kiküldött szűkebb bizottság tagjává megválasztotta. A bizottság tehát hat tagból áll.

A személyzeti kiadások csökkentéséről szóló rendelettervezetet Temesváry Imre előadó ismertette. A bizottság hosszas és beható tárgyalás után hozzájárult ahhoz, hogy a tényleges közszolgálati alkalmazottak fizetését az I., II., III. fizetési osztályban 15, a IV., V., VI. fizetési osztályban 12, a többinél pedig 10 százalékkal csökkentse. A csökkentés nem vonatkozik a honvédség, folyamórság, vámórság, csendőrség, rendőrség, pénzügyórság és büntetőintézetek altisztjeinek és legénységének fizetésére. A tiszték, természetesen, csökkennek.

A nyugdíjasoknál a bizottság 5, 10 és 15 százalékos csökkentést állapított meg; a lakpénz és családi pótlék itt sem esik csökkenés alá.

A csökkentések kiterjednek az összes közszolgálati alkalmazottakra és nyugdíjasokra, ideértve a vármegyék, városok,

Javaslat a képviselői illetmények 15 százalékos leszállításáról.

Az Egységspárt Pesthy Pál elnöklésével augusztus hó 27-én értekezletet tartott, amelyen Pesthy Pál elnök indítványára az értekezlet elhatározta, hogy a parlament tárgyalásainak szünetelése alatt is szükségesnek tartja a pártélet folytonosságát és ezért kéthetenként minden esülvörökön este pártértekezletet tartanak. Az értekezlet ezután még a képviselői tiszteletdíj leszállításának kérdésével foglalkozott s ugy határozott, hogy a képviselőház gazdasági bizottságában a képviselői tiszteletdíj tizenöt százalékos leszállítását javasolja.

A képviselőház gazdasági bizottsága másnap, augusztus hó 28-án foglalkozott az illetmények leszállításának kérdésével és azt a javaslatot teszjeszté a Ház elé, hogy a képviselői tiszteletdíjakat tizenöt százalékkal szállítsák le; az elnöki, alnöki és házmagyi külön tiszteletdíjakat pedig olyan mértékben szállítsák le, amilyen mértékben a miniszterek és politikai államtitkárok illetményei le fognak szállni.

községek közigazgatási és üzemi alkalmazottait is. A fizetések és nyugdíjak leszállítása szeptember hó elsejétől számít.

A rendelet összes rendelkezései egy évre szólnak.

A bizottság további tárgyalásai során Károlyi Gyula gróf miniszterelnök bejelentette, hogy az állami költségvetés dologi kiadásainak apasztása folyamatban van és ezen a réven mintegy tizenkét millió pengő megtakarításra lehet számítani.

A bizottság legközelebbi ülését szeptember hó 2-án tartja, amikor is a forgalmi adó felemeléséről szóló rendelettervezetet tárgyalja.

Inség-bizottság.

Az Egységspárt inség-bizottsága augusztus hó 28-án Pesthy Pál elnöklésével értekezletet tartott az inség enyhítésére, a rezszorulóknak vetőmagyal, takarmánnyal, fűtőanyagyal és élelmiszterrel való ellátása céljából szükséges sürgős intézkedések megszerzése ügyében. A bizottság öt tagját kiküldötte egy-egy mezőgazdasági kamarai kerületbe, ahol a kiküldöttek haladéktalanul megkezdték a munkát.

Tejértékesítési értekezlet a földmivelésügyi minisztériumban

Jobb tejárakat kívánnak a gazdák. — Erélyes állásfoglalás készül az árletörő üzelmek ellen.

Mayer Károly földmivelésügyi államtitkár elnökle a alatt nagyfontosságú értekezlet volt az elmúlt héten a földmivelésügyi minisztériumban. Az elnök felszólítására Konkoly-Thege Sándor, az OMGE főtitkára, vázolta a tejgazdaságokkal kapcsolatos összes fontosabb kérdések mostani állását. Hangsúlyozta, hogy ma a tejgazdaság az egyetlen, amely a mezőgazdaságnak némi hasznot ad, vagy legalább is fennállását lehetővé teszi. Szükséges, hogy a fővárosi tejárak mai színvonalra fenntartassék, hogy a tejkereskedelmi vállalatok a gazdáknak jobb árakat adjanak, s hogy a kormány megadja a szükséges támogatást és könnyebbségeket a közegészségi szempontok érvényesülése, a takarmánybuza olcsóbbítása, a vajerport fejlesztése, stb. tekintetében.

Az elnökő államtitkár köszönetet mondván a beható előterjesztésért, arra figyelmeztette az értekezlet tagjait, hogy a tejgazdaság támogatása tekintetében szükséges kormányintézkedésekre főlösleges kiterjeszkedni, mert ezeket a lehetőséghez képest a kormány ugysis foganatosítani szándékozik. A tanácskozás tehát csak a fővárosi tejárak fenntartásával és a tejtermelés jövedelmezését biztosító kérdésekkel foglalkozzék.

A tárgyalás folyamán főleg azt a visszás helyzetet domborították ki, hogy bár a fővárosi tejkereskedelmi vállalatok között annak idején kötelező megállapodás jött létre, hogy a kannatej 36 filléres fővárosi árát tartani fogják, ettől a megállapodástól számos, az egyezményt

alírt cég eltért. Ma 20 fillérért is lehet Budapestea tejet kapni, s ugy az egészségügyi, mint másféle ellenőrzés nagyon nehéz a kereken hateraz tejelárusító helyen. Lehetővé teszi ezt az alákinálást az, hogy egyesek, felhasználva a fahusi gazdák pénzszükségét, 8—10 filléren is össze tudják vásárolni a tejet, s e mennyiségeket azután vagy közvetlenül a fogyasztóknak, vagy rezsziköltség nélkül, kereskedőelemeknek adják el. Ezek az üzelmek nemcsak a rendesen dolgozó nagy vállalatokat károsítják meg, hanem a mezőgazdaságot is. Mert arra kényszeríti a nagyvállalatokat, hogy az őszi új szerződéseknél a termelőknek még a mai áraknál is alacsonyabbat kínáljanak.

Elnök rövidesen összezegeve az elhangzottakat, megállapította, hogy teljesen egyhangulag jutott kifejezésre az értekezlet tagjainak az a felfogása, hogy a tejgazdaság fenntartása ma elsőrangú országos érdek. Ennélfogva országos érdek az is, hogy a fővárosi tejárakat illető megegyezések pontosan megtartassanak és hogy az árak lenyomó törekvések, meg üzelmek ne érvényesülhessenek. Ez a fogyasztóknak is főérdeke, mert csak így van a vásárolt tej tisztasága és jöminősége biztosítva; de a tejtermelés lényegesen csökkenése is csak így kerülhető el. Figyelmébe ajánlja az értekezleten résztvevőknek, hogy a kormány minden, a tejgazdaságot az említett módon károsító eljárást, a legszigorubbán meg fog torolni. Rajta lesz a szeme minden fővárosi tejelárusító helyen és minden káros cselekvést megfelelően fog büntetni.

Az új földművelésügyi miniszter.

Károlyi Gyula gróf, új miniszterelnök előterjesztésére a Kormányzó Ur Öföméltósága ivádi Ivády Bélát nevezte ki földművelésügyi miniszterre. Ivády Béla igen jóhangzású név a földművelésügyi politikában. Benne olyan egyént nyert a magyar gazdatársadalom, aki kora ifjúságától kezdve a magyar szántóföld érdekében és a magyar földművelésügy föllendítésén dolgozott.

Ivády Béla Temes vármegyében, Folyán született 1873-ban. Igen gondos családi nevelést kapott, édesatyja szintén hosszú időn át volt országgyűlési képviselő. Középiskoláinak elvégzése után a budapesti egyetemen a jogtudományi karnak volt hallgatója, majd a berlini és párisi egyetemen egészítette ki jogi tudását, úgy, hogy aránylag fiatalon nyerte el a jogi és államtudományi doktorátust. Mint végzett jogász a földművelésügyi minisztérium fogalmazója lett s kezdetben Darányi Ignácnak, a nagyemlékű földművelésügyi miniszternek volt személyi titkára és kedvelt embere. A huszárönkéntesi esztendő leszolgálása után a földművelésügyi minisztériumnak csaknem minden osztályában szerzett kellő gyakorlatot a földművelésügyi közgazgatás különböző ágaiból. Rendkívül behatóan foglalkozott különösen a tagosítási ügyekkel. Már mint miniszteri segédtitkár, föltűnést keltő könyvet írt a tagosítás kérdéséről. Ugyhogya ma is a tagosítási ügyek legkiválóbb szakértőjeként ismerik.

A háboru alatt a közlekedési ügyekkel foglalkozott behatóan. Mint az Országos Gazdasági Bizottság előadója, néhai Serbán János és ipolyi Keller Gyula utóda, a legnagyobb meglepéssel intézte a háborus közlekedési ügyeket. Ebbeli érdemeiért több ízben részesült magas kitüntetésben. A terményrekvirálások folytak akkoriban. Ivády Béla úgy a Duna-Tisza közöi, mint pedig dunántúli vármegyéknek volt több ízben teljhatalmu kormánybiztos. Munkásságára nézve jellemző, hogy nemcsak felsőbb hatóságainak, hanem az egész gazdaközönségnek elismerését meg tudta nyerni. A gazdatársadalomnak az a rétege, amellyel mint közlekedési kormánybiztos érintkezett, rendkívül megkedvelte őt szigorú, egyenes, de amellett emberies gondolkodásmódjáért.

A gazdatársadalmi mozgalmakban egyébként nagyon élénken részt vett. Már mint miniszteri tisztviselő, de külö-

nösen mint nemzetgyűlési és országgyűlési képviselő. A földművelésügyi minisztériumtól helyettes államtitkári ranggal vált meg s mint ilyen a pásztói kerületnek lett nemzetgyűlési, utóbb országgyűlési képviselője. Mindig egyhangulag küldték a törvényhozásba. Mint képviselő több ízben volt a földművelésügyi tárca előadója és csaknem minden fontos, a mezőgazdaságot érdeklő kérdésben felszólt. Társadalmi tevékenysége szintén igen jelentékeny. Már évek óta ügyvezető alelnöke a Magyar Gazdaszövetségnek. A gazdatársadalmi élet utóbbi időben tapasztalható föllendüléshez nagyban hozzájárultak azok a gazdaszabású kerületi gyűlések, amelyeket a Gazdaszövetség Nyiregyházán, Cegléden, Makón, stb. tartott. Ezeknek a gyűléseknek nemcsak vezetője, hanem előadója is volt. Cegléden például a tagosítás kérdéséről tartott élénk hatást keltő előadást, míg a gyöngyösi gyűlésen a mindinkább fenyegető borválság ügyével foglalkozott és akkori előadása szinte gerincét képezi azoknak a kísérleteknek, amelyekkel a magyar szőlősgazdatársadalom mai nehéz helyzetén segíteni akarnak. Ezidőszerint is tagja a képviselők ama külön csoportjának, amelyet „borászati blokk” címen ismerünk.

Gazdatársadalmi téren egyébként igen sűrűn találkozunk vele az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a Faluszövetség munkásságában. Mindkét testületnek régi, megbecsült igazgatóválasztmányi tagja, de ezenkívül élénk részt vett más gazdatársadalmi és szövetségi szervek alkotó munkájában is. Mint politikus kezdettől fogva a Keresztény Kisgazda, Földműves és Polgári Párthoz tartozott.

Ivády Béla már az első miniszteri ténykedésével is megmutatta, hogy teljesen átérzi, főleg a gazdatársadalom alsóbb rétegeinek minden baját. Szigorú rendeletet intézett hivatalának elfoglalása után nyomban a főispánokhoz és alantasabb közigazgatási hatóságokhoz, amelyben feylelemileg felelőssé tette azokat az inseggyagbona és vetőmagszükséglet igazságos és méltányos kiosztásáért.

Egyénileg az új földművelésügyi minisztert a kevés beszéd és gyors cselekvés jellemzi. Mint gyakorlati gazdát is kiválóan tartják. Hevesmegeyi ivádi birtoka egyike a mintagazdaságoknak. Ezek a körülmények s az új miniszternek országosan ismert neve a legteljesebb bizalommal tölthetik el a gazdatársadalmat irányában, úgy, hogy a legnagyobb reménykedéssel tekinthet mindenki miniszteri munkálkodása elé.

11 millió métermázsával kevesebb búzánk termett, mint tavaly.

A földművelésügyi minisztérium augusztus hó 29-iki vetélenyeltése szerint a búzát legnagyobb részt kicsépeltek. A hektoliterenkénti minőségi súly országos átlagban 77.24 kg. A cséplési eredmények szerint holdankint 5.77 mm, összesen 16,782.930 mm az idei valószínű búzatermés. A múlt évben holdankint 7.79 mm, összesen 27,953.426 mm buza termett.

A rozs hektoliterenkénti sulya országos átlagban 70.33 kg. A cséplési eredmények szerint a valószínű termés hozam 5 millió 262.138 mm. A múlt évben összesen 7,215.452 mm rozs termett.

Az árpa minőségi sulya országos átlagban 63.07 kg. Összesen 4,176.062 mm a valószínű árpatermés. A múlt évben összesen 6,010.245 mm árpa termett.

A zab hektoliterenkénti minőségi sulya országos átlagban 39.71 kg. A várható zabtermés 1,497.544 mm. A múlt évben összesen 2,612.495 mm zab termett.

Tengeriből összesen 13,771.908 mm termésre van kilátás. A múlt évben összesen 14,070.649 mm tengeri termett.

A burgonya korai fajtáit a legtöbb helyen gyenge eredményel betakarították. Összesen 14,400.440 mm burgonyatermésre van kilátás. A múlt évben összesen 18,414.465 mm burgonya termett.

A cukorrépából összesen 8,571.600 mm termést várnak. A múlt évben összesen 14,610.201 mm cukorrépa termett.

Jimmy Walker, Newyork polgármestere.

Budapesten, Endresz György és Magyar Sándor óceánrepülők társaságában.

Mussolini és Károlyi Gyula gróf táviratváltása.

Károlyi Gyula gróf miniszterelnök kinevezésekor a következő táviratot intézte Mussolini olasz miniszterelnökhöz:

„Van szerencsém Nagyméltóságodnak szives tudomására hozni, hogy a Kormányzó Ur öfömméltósága magyar királyi miniszterelnökké kinevezni méltóztatott.

Egyik legfontosabb feladatomnak tekintem, hogy fenntartsam és amennyiben lehetséges, még megszilárdítsam azokat a baráti kapcsolatokat, amelyek országaink között olyan szerencsés módon fennállnak. Amikor ezt teszem, elődöm nyomdokaiban járok és egyidejűleg hűségeselemlő vagyok az egész magyar nemzet érzelmeinek.

Kérem Nagyméltóságodat, hogy erőfeszítéseimben segítségemre legyen és megadja nekem azt az értékes támogatást, amelyben Magyarországot mindig részesítette.“

A táviratra Mussolini miniszterelnök a következő választ küldötte:

„Különös örömmel vettem azt az értesítést, amelyet Nagyméltóságod a miniszterelnöki méltóság elfoglalása alkalmából hozzám juttatott. Amidőn legmelegebb szerencsekívánataimat fejezem ki ahhoz a magas megbizathoz, amellyel a Kormányzó Ur öfömméltósága felruházta, biztosítani kívánom, hogy a Nagyméltóságod részéről kifejezésre juttatott ama szándék, hogy — folytatva elődjének munkáját — fenntartsa, sőt lehetőség szerint megszilárdítsa az őszinte barátság kapcsolatait a két ország között, az olasz kormány és az olasz nép részéről a legszívezebb viszonzásra talál és biztos lehet Nagyméltóságod, hogy bennem és a fasiszta-kormányban egy a jövőben, mint a múltban az együttműködésre irányuló legőszintébb törekvést találja annál a munkálkodásnál, amelyet Magyarország javára kifejt.“

Grandi olasz külügyminiszter és Károlyi Gyula gróf miniszterelnök között szintén táviratváltás történt.

Az agrárblokk sürgeti a kársujtotta vidékek vetőmag- és kenyérellátását.

A denaturált gabona árának leszállítását kérik.

Az Egységspárt agrárblokkja augusztus hó 27-én Farkas Géza elnöklésével ülést tartott a képviselőházban, amelyen a kormány részéről Ivády Béla földmívelésügyi miniszter vett részt.

Az elnök meleg szavakkal üdvözölte az agrárblokk nevében Ivády Béla földmívelésügyi minisztert, majd bejelentette, hogy az agrárblokk legutóbbi értekezletének határozata értelmében az elnökség eljár a miniszterelnöknél és a földmívelésügyi miniszternél a kársujtotta vidékek vetőmag- és kenyérellátása érdekében. Ugy a miniszterelnök, mint a földmívelésügyi miniszter kijelentette, hogy az agrárblokk felfogásával teljes egyetértésben kívánnak intézkedni, hogy bevetetlenül föld ne maradjon, s kenyere mindenkinek legyen.

Az agrárblokk megnyugvással vette tudomásul az elnök bejelentését, majd Ivády Béla földmívelésügyi miniszter válaszolt az elnök üdvözlő szavaira. Megemlékezett arról, hogy az agrárblokk soraiból került a földmi-

velésügyi tárca élére. Mint miniszter továbbra is a blokk tagjának tekint magát, s vele együtt kíván működni.

Az agrárblokk ezután Festetics Sándor gróf előadásában a denaturált gabona felhasználásának kérdésével foglalkozott s elhatározta, hogy a denaturált gabona árának leszállítását kéri a kormánytól. Ezidőszereint ugyanis az egyéb takarmánycikkre árához hasonlítva, a denaturált gabona ára oly nagy, hogy a gazdának nem érdemes takarmány céljára vásárolnia. De valutáris szempontból is kívánatos a denaturált gabona árának leszállítása, mert így elkerülhető a tengeri nagyobbárnyu behozatala.

Az értekezlet ezután a vasúti tarifa revíziójának kérdésével foglalkozott, főleg abból a szempontból, hogy miként lehetne a fővárostól távolieső vidékekre méltányos tarifát életbeléptetni. Az agrárblokk nem határozott végleg ebben a kérdésben, hanem úgy döntött, hogy előbb érintkezést keres a kereskedelmi miniszterrel, s ha ez megtörtént, újabb értekezleten foglal állást a kérdésben.

Tovább hanyatlott a buza és a rozs ára.

Az augusztus hó 24-től—31-ig terjedő hét napos időszakban a budapesti terménytőzsdén a buza és rozs ára ugy a készáru-piacon, mint a határidőpiacon tovább hanyatlott.

A buza áralakulását a következő adatok szemléltetik:

Augusztus hó 24-én, a készáru-piacon, a 80 kilogrammos tiszavidéki buza métermázsájáért 9.40—9.85 pengőt fizettek, boletta nélkül. Ezzel szemben augusztus hó 31-én ugyanezt a minőségű búzát 9.10—9.40 pengővel jegyezték. Az áresés tehát 30—45 fillérre rug métermázsánként.

Augusztus hó 24-én, a határidőpiacon, a legjobbinőségű búzát decemberi szállításra 10.69—10.71; jövő évi márciusi szállításra pedig 11.98—12.00 pengővel jegyezték, boletta nélkül. Ezzel szemben augusztus hó 31-én decemberi szállításra 10.95—10.97, jövő évi márciusi szállításra pedig 11.35—11.36 pengőt fizettek. A decemberi búzának tehát 64, a márciusinak 63—64 fillérrel esett az ára métermázsánként.

A rozs-árak összehasonlítása a következő képet nyújtja:

Augusztus hó 24-én a készáru-piacon a legjobbinőségű rozs métermázsájáért 9.20—9.50 pengőt fizettek, boletta nélkül. Ezzel szemben augusztus hó 31-én 8.75—8.90 pengőt jegyezték. Az áresés tehát 40—45 fillér métermázsánként.

Augusztus hó 24-én, a határidőpiacon a legjobbinőségű

rozs métermázsájáért decemberi szállításra 11.15—11.20; jövő évi márciusi szállításra pedig 12.26—12.28 pengőt jegyezték, boletta nélkül. Ezzel szemben augusztus hó 31-én decemberi szállításra 10.44—10.50, jövő évi márciusi szállításra pedig 11.56—11.57 pengőt jegyezték. Az áresés tehát a decemberi rozsnál 70—71 fillérre, a jövő évi márciusinál pedig 70—71 fillérre rug métermázsánként.

Figyelemreméltó körülmény, hogy míg a készbuzza augusztus hó 31-én drágább volt a rozsnál, addig a határidőpiacon ugy a decemberi, mint a jövő évi márciusi buza olcsóbb volt, mint a decemberi és jövő évi márciusi rozs.

A fővárosi malnok augusztus hó 27-én a lisztfajták árát 50—50 fillérrel leszállították, kivéve a hatos kenyérlisztét, amelyet áránál egypengős áresékként hajtottak végre.

Külföldi hírek szerint a gabonatermesztés a világ számos helyén kevesebb és rosszabb minőségű a múlt évinél. Ez azonban nem jelenti azt, mintha buzahiány következne be. Egy kiváló külföldi szakember megállapította, hogy a buzavásárló államok szükséglete 211 millió métermázsza, az exportországok kínálata pedig 264 millió métermázsza rug. A többlet 53 millió métermázsza, melyet eladni nem lehet. Ez és a múlt évről megmaradt gabonamennyiség nyomja a világgiazi árakat.

KÜLPOLITIKAI KRÓNKA

400 millió dolláros kölcsönt kapott Anglia.

Mint már jelentettük, azok a mélyreható ellentétek, melyek az angol költségvetés óriási deficitjének kiküszöbölése terén a politikai pártok között fennállottak, arra készítették MacDonalddal miniszterelnököt, hogy a királynak benyújtja a munkáspárti kormány lemondását és helyette megalakítsa a nemzeti egység kormányát, valamennyi párt részvételével és azzal az egyetlen feladattal, hogy ez a kormány oldja meg az államháztartás súlyos válságát és szilárdítsa meg az angol pénzt, a fontsterlingnek helyzetét. Az új kormány egyfelől takarékosági intézkedések, másfelől adóemelések révén kívánja a deficitet eltüntetni. A takarékosági intézkedések között szerepel a munkanélküliségek tíz százalékos csökkentése, továbbá a közalkalmazottak illetményeinek öttől husz százalékig terjedő leszállítása. A takarékosági intézkedések, de főként a munkanélküli segélyek csökkentésének terve heves ellenzést talált a lemondott kormány tagjai és általában a munkáspárt részéről és most, miután MacDonalddal nem tette magáévá pártjának állásfoglalását, sőt annak ellenében alakított koncentrációs kormányt, a munkáspárt és szocializmus áruelőjének, a töké behódolójának nevezik őt és a legélesebb harera készülnek ellene. A munkáspárt sorából máris kizárták és kerülete felszólította a képviselői mandátum letévesztésére. Megtörtént tehát az a nem minden napos eset, hogy a munkáspárt vezetője ellen fordult és a kormánytól ellenzék lett. . . . A munkáspárti képviselők egyébként majdnem valamennyien háttal fordítottak MacDonalddal, alig néhányan követték felelősségteljes útját. Vele maradt Snowden pénzügyminiszter, aki az új kormányban is megtartotta tárcáját. A munkáspárt vezetője Henderson volt külügyminiszter lett, aki a leghevesebb ellenzője volt a munkanélküli segély csökkentésének és egyébként is régóta ellenlábas MacDonalddal. Ezzel szemben a polgári pártok a legteljesebb elismerés hangján emlékeznek meg MacDonalddal és néhány társának áldozatkészségéről. A polgári sajtó szerint ezek a nagy hazafiak az ország iránti hűségüket a szocialista szokszervezetek és szocialista párthűség fölé helyezték, míg a munkáspárt most, a nemzeti veszedelem óráiban osztályérdekeket helyezett előtérbe.

A nemzeti egység kormánya a külföld felé is teljes bizalmat kellett abban a tekintetben, hogy intézkedéseivel sikeresen rendbe fogja hozni az angol államháztartás válságát. Meggyőző bizonyítéka ennek az a nagyfotosszerű tény, hogy a kormány megalakulása után néhány nappal

Amerika és Franciaország négyszáz millió dollár (két és egy negyed milliárd pengő!) egyenes lejárta kölcsönt adott az angol kincstári hivatalnak, mely összeg a fontsterling helyzetét végleg és minden kétségen felüli biztonsággal megerősíti. Ennek az óriási összegnek felét Amerika, felét Franciaország, a világ két legnagyobb bankárja adta. Az angol pénzügyek helyreállítása természetesen jóteknő hatású Európaszerte éreztetni fogja.

Egynapos forradalom volt Portugáliában.

Lisszabonban, a portugál fővárosban zendülés támadt. Augusztus hó 26-án polgári egyének csoportja behatolt az első hadsereg egyik laktanyájába, ahol a tisztakat lefegyverezték, hadiszert zsákmányoltak és elbástyázták magukat. Négy repülőgépet, amely később megadta magát, bombákat dobott le. A csendőrség és a katonaság a zendülők által megszállott pontokat előre kidolgozott terv szerint megtámadta, mire a forradalmárok feltétel nélkül megadták magukat. Az összeütközések során hatvan két ember meghalt és háromszáz megsebesült. A letartóztatott felkelők száma elérte az ötszázat. A felkelők között van a lisszaboni tüzoltólegénység egy része, ugyancsak egy tengerészeti repülőosztály. A felkelőmozgalom néhány vezetője két repülőgépen elmenekült. A forradalmat száműzött politikusok készítettek elő a Portugáliában jelenleg fennálló diktatura ellen. A vállalkozás teljes kudarccal végződött.

VASÁRNAPTÓL-VASÁRNAPIG

GAZDATÁRSADALMI HIREK

Ujfajta sertésvész pusztít Hódmezővásárhely vidékén.

Az utóbbi időben Hódmezővásárhelyen különös sertésbetegség ütötte fel a fejét. A betegség nem hasonlít tüneteiben sem a pestishez, sem az orbánchoz, sem a sertéskolerához. A sertések gunnyasztani kezdenek, pár napig csak szédelegnek a vályu körül, egyszerre azután irtózatosan falánkká válnak, szinte letaposkák egymást a vályu mellett, hogy eleséshez jussanak. De ez csak egy etetésnél fordul elő, a következőnél a sertés már nem eszik, hanem bevonul óljába és nem jön többé elő. Az ottai uradalom állatorvosa szerint a betegség eddig ismeretlen és nem használ ellene semmiféle oltás vagy más kúra. A betegség már eddig is rendkívül nagy pusztítást okozott. Van olyan tanya, ahol hatvannyolc sertésből már egy sincs. Nem kiméli a betegség azokat a sertéseket sem, amelyek megelőzően oltva voltak. Így Nagy Iván László tanyáján a hatalmas sertésfalkának már a fele elpusztult, pedig minden sertés háromszor volt székürrel kezelve.

Tengeri elemi kár bejelentése.

Felhívjuk a gazdák figyelmét arra, hogy a tengeriben előforduló elemi kárt a törés ideje előtt — mely folyó évben valószínűleg szeptember hó első felében megkezdődik — legalább 15 nappal jelentésük be az adóhivataloknak, mert az elemi károk megállapítása lábon álló természetén folytatólag. A bejelentéstől számított 15 napon belül a termést betakarítani nem is szabad, mivel a fennálló törvényes rendelkezések értelmében az aszálykárok csak akkor tekintetnek idejében bejelentettnek, ha az a betakarítását legalább 15 nappal megelőzte.

Ingyenes rét- és mezőgazdasági tanfolyamok.

A földművelésügyi minisztérium a jászberényi, karcaji, somogyzentlőrci (u. p. Kadarkut), pápai, békéscsabai és eszterláki, csermajori (u. p. Vitnyéd, Sopron vm.) és nagykállói m. kir. gazdasági szakiskolákban legelőtési társulati elnökök, gazdák, pénztárosok és előjárósági tagok, községi legelőgazdák, végül közös legelőkön érdekelt birtokosok elnökök részére a folyó évi november 15. és december 15. közötti időben, esetleg az 1932. évi február hóban 10 napon át rét- és legelőgazdasági alsófokú tanfolyamokat tartását vette terbe. A tanfolyam ingyenes és a résztvevők részére a tanfolyam alatti az intézetben díjtalan szállás és ellátás biztosított. Az oda- és visszautazás költségei fejében III. osztályú személyvonati jegy ára meg-

A cserépváraljai földmivész-zenekar a Szent István-napi ünnepeken.

térítették. A földművelésügyi minisztérium felhívja a tanfolyamokon résztvenni kívánókat, hogy a *felvételt iránti kérvényüket a minisztérium (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11. sz.) VI. főosztályának főnökéhez címezve, legkésőbbén folyó évi október hó 15-ig küldjék be.*

Mezőgazdasági munkások kórházi ápolási költségei.

A törvényes helyzet szerint, a teljesen vagyontalan mezőgazdasági munkások és családtagjaik közkórházi ápolásának költségei az *Országos Betegpótlási Alapot* terhelik. Nagy változást hozott azonban ebben a tekintetben a földreform, amelynek lebonyolítása folyamán a nincstelen mezőgazdasági munkásság nagy része 1—2 hold földhöz vagy házhelyhez jutott, sőt ez a föld, illetve házhely most már telekönnyűleg is nevékre kebelezetett be. A kórházi költségek szempontjából tehát, mivel ezek a különbösen szegény munkások telekönnyű tulajdonnal bírnak, *nem tekintetnek vagyontalanoknak és a kórházi költségekkel megterhelhetnek.* Valójában pedig ez a telekönnyű tulajdon nem jelent vagyont, hiszen a földreformföld 50 éves törlesztése 100 százalékig megterheli a földet és felemésztí annak jövedelmét. Azokat a mezőgazdasági munkásokat pedig, akik házhelyükön kis házacskát építettek, a házhely törlesztésén kívül az építkezés, faksz és egyéb költségei sujtják, tehát szintén teljes mértékig meg vannak terhelve. Ezeknek a földhöz és házhelyhez jutottaknak a különleges helyzetére volt tekintettel az *Országos Mezőgazdasági Kamara*, amikor most arra kérte a kormányt, hogy ezek az emberek tekintessenek továbbra is *vagyontalanoknak*, amint hogy valójában azok is és kórházi költségeiket az *Országos Betegpótlási alap* viselje. Ugyanezzel kapcsolatban felveti a Kamara azt a javaslatot is, hogy az egészen törpe birtokosok, akiknek jövedelme nyilvánvalóan nem ad módot kórházi költségek viselésére, *igazolt esetben ezektől a költségektől mentesíthetők legyenek.*

Figyelmeztetés a cukorrépatermelőkhöz.

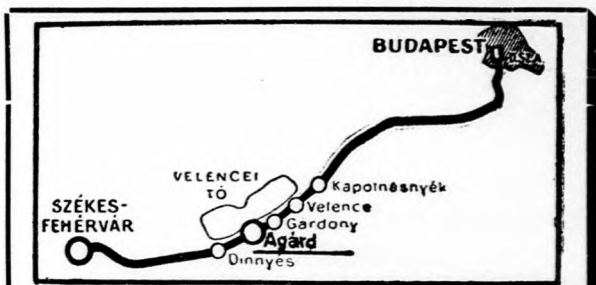
Az ország minden részéből beérkező panaszok alapján megállapítható, hogy az egyes cukorgyárak által a gazdáknak aláírás céljából megküldött szerződéspéldányok a termelőkre nézve olyan súlyos rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek az 1930. évi fennállott szerződés feltételeinél lényegesen kedvezőtlenebbek. A *Cukorrépatermelők Országos Szövetsége* most arra hívja fel a cukorrépatermelő gazdákat figyelmére, hogy a cukorrépatermelés szabályozásáról szóló 1931. évi XIX. tc. 2. szakasza értelmében a szerződés minden olyan vonatkozásaira nézve, amelyek a cukorgyári vállalatok és a cukorrépatermelők érdekképviseletai között az 1931. évi létrejött érdekképviseleti megállapodás nem szabályoz, az 1930. évi fennállott szerződés rendelkezései az irányadók.

A szőlősgazdák helyzetük megjavítását sürgetik.

A *Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgató-választmányja* augusztus hó 19-én ülést tartott *Kossinaky* Viktor elnökével, amelyen a borvidéki képviselők parlamenti blokkja is résztvett. *Bessenyei Zénó* országgyűlési képviselő felszólalása után *Baross Endre* dr. az egyesített igazgatója határozati javaslatot terjesztett elő. A bor belső elhelyezése tekintetében a *borfogyasztási adó eltörlését*, e helyett a sör és más italneműek adójának felemelését, továbbá az *ipari szeszgyárak nyerszesztermelésének eltörlését, melaszból és a borpárlat 85 százalékos kifőzésének engedélyezését, a mezőgazdasági szeszgyárakban is, s ennek megfelelően a fogyasztási szesznek első sorban borból való előállítását követelik.* Kéri ezenkívül a *törkölybor készítésének eltörlését, a bor szabadabb forgalmának biztosítását, továbbá a törköly, seprőpálma kifőzésének, illetőleg értékesítésének kontingentálását.* A kivétel tekintetében a belső elhelyezés 100 százalékos biztosítása után erős központi kiviteli szindikátus útján, még esetleg a haszon nélküli export elősegítését is az árrömlások megszüntetése céljából. A határozati javaslatot részletes megvitatás után elfogadták és a jövő kormány elé terjesztik.

Fajélesztő szétküldése.

A *M. kir. Ampelológiai Intézet* (Budapest, II., Debrői-ut 13—15.) ez évben is termel eladásra fajélesztőt és pedig nemcsak normális, hanem sürített, nagy cukortartalmú mustok erjesztésére is. Ez utóbbiaknál különösen fontos, sőt szükséges a fajélesztő alkalmazása. Nagyobb hatás elérése végett szükséges az élesztőfajták előszerű megválasztása, például asszujelegű, sürített, kénezett, rothadt, vörös, stb. mustra mindig a megfelelő élesztőt kell használni. A megrendelésnél tehát meg kell írni:

Öregségére gondoskodjék otthonról. Agárdon vásároljon házhelyet!

Agárd vasútállomás és a Velencei-tó mellett, Budapest-Kelenföldtől 44 km-re a székesfehérvári fővonalon fekszik.

**80—260 négyszögöles telkek
2.50—7 pengőért.**

Havi 10—40 pengős részletfizetésre!

Talaja mindentermő televény föld! Ivóvize kitünő!

Közgazdasági Hitelbank R. T. IV., Váci-utca 39. sz.

Telefon: 835—18, 835—19.

Turista-szálló és vendéglő!

Kérjen díjmentes prospektust!

1. A nevet és pontos címet.
2. milyen fajtájú és mennyi mustot óhajtnak beoltani,
3. rothadt-e a szőlő, kénezetik-e a must s mennyi a hozzávetőleges cukortartalom,
4. mikor lesz a szüret.

Az élesztő elkészítése két hetet vesz igénybe, tehát azt a szüret előtt 2—3 héttel kell kérni.

Az élesztő ára adagonként 8 pengő (üveggel, portóval, ajánlási díjjal együtt). Az összeget lehet előre beküldeni vagy kifejezetten kell kérni az utánvételezést. Leveleket „Hivatalból portókóteles” jelzéssel küld az intézet, ami azt jelenti, hogy a címzett a kézbesítéskor az egyszeri portót fizeti.

Hogyan valorizálják a biztosításokat? A hivatalos lap augusztus 27-iki számában a biztosító vállalatok felügyeleti hatósága hirdetményt tett közzé, amelyben tudatta, hogy a bejelentett és valorizálás alá eső életbiztosítások jegyzékét szeptember 1-től kezdődően hatvan napon át közszemlére teszi Budapesten a pénzügyminisztériumban. A közszemlére tett jegyzékeket bárki megtekintheti és arra vonatkozóan előterjesztést tehet. A hirdetmény szerint a valorizációra való bejelentés ezerkilencszázötvenkilencezer millió papirkoronára történt, amelynek ötszázalékos aranyértékét, vagyis 16,556.065 pengőt fizetnek 1934-ike után ki a biztosítók a feleknek.

Leleplezték a mohácsi lengyel emlékművet. Augusztus hó 29-én leleplezték le a Mohácson a mohácsi vész idején hősi halált halt lengyel katonák emlékművét. Az ünnepély szentmisével kezdődött, melyet *Hász István* dr. táborigazgató püspök mondott. A misén és a leleplezési ünnepségen nagyszámú, előkelő közönség jelent meg, akik között ott voltak: *Behidj* bej török követ, *Liepkowsky* Szaniszló lengyel követ, *Czettler* Jenő, a képviselőház alelnöke, *Lázár* Andor dr. honvédelmi államtitkár, valamint az országgyűlés felsőházának és a képviselőháznak több tagja. A Kormányzó Urat *Kozmorszky* altábornagy, a pécsi vegyesdandár parancsnoka képviselte az ünnepségen. A díszes emlékmű leleplezése után Mohács városra látta vendégül a megjelent előkelőségeket.

Új gazdasági tanácsos. A Kormányzó Ur, a földművelésügyi miniszter előterjesztésére, *Kohányi* Mártonnak, a Bácsalmási Hitelszövetkezet ügyvezető igazgatójának, a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismeréséül, a *magyar királyi gazdasági tanácsosi* címet adományozta.

Lilióm.

*Elhervadt egy liliomszál
A kis tarka kertbe,
Nem volt, aki ápolgassa:
A szél leseperte.*

*Liliómot s kis társait,
Aki mindig védte:
Magasan, fel, angyalokhoz
Ment el: angyalkertbe.*

*Tán la kislány lelkecskéje
Lakott a virágba,
S hogy az leszállt, a kis virág
Elhervadt utána.*

Beküldte: KISZNER JÁNOS (Kistelek.)

Wirth Antalt keresi a fia. Wirth Miklós csákaljai születésű s jelenleg buenos-ayresi lakos keresi édesapját, Wirth Antal köművesegedét, aki Bátaszéken született s most ismeretlen helyen tartózkodik. Aki valamit tud Wirth Antalról, közölje azt a magyar kivándorlókat és visszavándorlókat védő irodával (Budapest, VIII., Fiumei-ut 4. sz.).

Református lelkészkonferencia Debrecenben. Augusztus hó 27-én reggel háromnapos református lelkészkonferencia kezdődött Debrecenben. A konferenciát Czeglédy Sándor, az Országos Lelkészegyesület elnöke nyitotta meg, majd pedig megkezdődtek a tanácskozások Csíkész Sándor, egyetemi tanár elnöklété alatt. A tanácskozásokon a református egyházat érdeklő kérdéseket vitatták meg a megjelent lelkészek. A konferencia alkalmával több fontos egyházkormányzati kérdésben döntés történt. A tanácskozások alkalmával a megjelent lelkészek meleg ünnepélyben részesítették Baltazár Dezső püspököt, aki a napokban ünnepelte püspökké választásának huszadik évfordulóját.

Lovasmérkőzés Tatán. Eszterházy Ferenc gróf védősége mellett augusztus hó 23-án délután magyaránú lovasmérkőzés volt, amelyen a környéki gazdák és a tatai lovaglóiskola nyári tanfolyamának növendékei vettek részt. A lovas versenynek óriási sikere volt s különösen nagy tetszést arattak a példásan rendezett lovasmutatványok. A mérkőzés után megtartott fogatversenyben Léray József és Ertl Imre tatai kizsákdák kettős fogatát győzték. A kancadíjazásban az első három díjat Dávidházy József, Nikies József és Rác Sándor kizsákdák kancái vitték el. A díjakat Rudnyánszky Ferencné, a tatai lovasiskola vezetőjének felesége osztotta ki.

Aki borotvapengéssel tömi tele a száját.

Egy ügyes angol artista egyenként tíz borotvapengét rak a szájába, majd pedig egy hosszú zsinórt. Kis idő múlva mind a tíz pengét a zsinórra fűzve húzza ki a szájából. A mutatvány titkát gondosan titkolja az ügyes artista.

Kitüntetett gazdasági cseléd. A földmivélségi miniszter pénzjutalommal és oklevéllel tüntette ki Gallai Lajos gazdasági cselédet, aki ötvenöt éven át szolgált Wimpffen György gróf simontornyai uradalmában. A járási főszolgabíró szép ünnepség keretében adta át a kitüntetést a hűségese cselédnek. A jutalom átadásakor Wimpffen György gróf bejelentette, hogy Gallainak öreg napjaira gondnökküli életet biztosít uradalmában.

A herceprimás szentelte fel a dorogi bányásztemplomot. Augusztus hó 23-án délelőtt fényes ünnepély között szentelte fel Serédi Jusztinián dr. bíboros herceprimás Dorogon az új bányásztemplomot, melyet négyezer bányász áldozatkészsége emelt Isten dicsőségére. Templomszentelés után az új templomban az első szentmisét a herceprimás mondotta s a mise alatt a bányászzenekar Buchner Antal szertegomi karnagynak a templomszentelésre írott „Bányászmiséjét” adta elő. Istentisztelet közben Serédi Jusztinián bíboros herceprimás szentbeszédet tartott s beszédében a krisztusi életelményt állította példaképpül.

Kazinczy-emlékünnepe a fővárosban. Augusztus hó 23-án volt századik évfordulója Kazinczy Ferenc halálának. A nevezetes évforduló alkalmából Budapesten, a Nemzeti Múzeum kertjében lévő Kazinczy-szobor előtt emlékünnepe volt, amelyen nagyszámú közönség jelent meg. Az ünnepséget Liber Endre alpolgármester beszéde nyitotta meg, amely után a különböző testületek letették koszorúikat Kazinczy szobrára. Este a rádióban Kazinczy-emlékest volt, amelyen az író- és művészvilág több kiválója részt vett.

Agárdi fürdőtelep fejlődése. Csonkamagyarország legfiatalabb fürdő- és sporttelepe, amely a Velencei tó partján, vasútállomásnál, dombos területen fekszik, a magyar közönség számára szolid, csendes pihenőhelyévé válik. Alig három hónapja kezdődtek meg a fürdőtelep építési munkálatai és az 1250 villatelekből eddig több mint 150 talált gazdára és a jövő tavaszig ebből legalább 30—40 nyaraló építése meg fog történni. A telepen villany, vízvezeték és telefon be lesz vezetve, úgy hogy az összes kulturigényeket majd kielégíti. Magyaros vendéfgazdák, nyolc burtozott szobával, teniszpályával, ötholdas 100-kabinos strandfürdő, vitorlás és evezős csónakok, 16 holdas park állnak a közönség rendelkezésére. Vadászat, horgászat, evezés, vitorlázás és az összes jégsportok művelői részére a telep egyike a lehető legalkalmasabb területnek. *Négy évi kényelmes részletfizetéssel megszerezhető telkekre külön is felhívjuk olvasóink figyelmét! A telekszerzés biztos, értékelkedő tőkeelhelyezésnek látszik.*

Arzénes férjgyilkosság Tiszaeszláron. A debreceni csendőrség a napokban elfogta Virág Pálné tiszaeszlári asszonyt, aki ellen az a gyanu merült fel, hogy tizenkét esztendővel ezelőtt arzénrel megmérgezte első férjét, Majoros Jánost. A gyanu halálesetről már abban az időben is sokat beszéltek, de az orvos bélecsavarodást állapított meg Majoros halála okául. Nemrég az asszony második férje hunyt el különös módon, mire a csendőrség vizsgálót indított Virágné ellen és elrendelték Majoros János sirhantjának felásását. A vegyvizsgálat alkalmával Majoros sírgödörében nagymennyiségű arzént találtak. A bizonyítékok alapján Virág Pálnét letartóztatták.

Elűtötte a halottszállító kocsit egy robogó autó. Augusztus hó 24-én hajnalban halálos összeütközés volt Kispeszt határában, ahol egy oldalkocsis motorkerékpár nekiszaladt egy tejeskocsinak. A kerékpár egyik utasa, Nagy Gyula szörnyethalt, s az oldalkocsiban ülő Léaradi Ilona, 19 éves varrónő pedig súlyosan megsebesült. Hauberbusch Rezső sofőrnek azonban semmi baja sem történt. A főkapitányságról azonnal rendőri bizottság ment a szerencsétlenség színhelyére. Míg a bizottság tagjai az országut szelén dolgoztak, *Nete Pál fűszerkereskedő autójával nekirohant a rendőri hullaszállító kocsinak és elgázolta a halott Nagy Gyulát.* A rendőri bizottság tagjai csak az utolsó pillanatban tudtak elugrani a gázoló autó elől.

Agyvértódlás, szívszorogás, nehéz légzés, félelemérzés, idegesség, fejfájás, lehangoltság, álmatlanság a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által igen sokszor megszüntethetők. Tudományos megállapítások megerősítik, hogy a Ferenc József víz a makacs székszorulás mindenféle jelenségeimél a legjobb szolgálatot teszi. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszertüzletekben kapható.

Bordal.

Gyere pajtás az ivóba,
Piros bor van a hordóba'.
Igyuk a bort, vigadozzunk:
Itt van az ősz, házasadjunk.

Oly szépek a magyar lányok;
Kívánatos nézni rájuk.
Vállasszunk egyet magunknak:
Éljük vele világotunkat.

Kocsárosné, szép galambom!
Jó borából ide adjon;
Rakja meg az asztalunkat:
Hadd mulassuk ki magunkat!

Te meg cigány, huzzad, juzzad,
Muzsikáld a legujjabbat.
Örökké nem busulhatunk:
Lesz még minékünk jó napunk!

Reménykedjünk, bizakodjunk:
Mienk lesz még, a mi honunk!
Igyunk pajtás, iddogáljunk:
Nagy lesz még a mi országunk!

Irtó: FURKA ANDRÁS (Décaványa.)

Hösi emléktábla leleplezés Mátrafüreden. A frontarcos szövetség ünnepélyes keretek között avatta fel Mátrafüred község hősi halottainak emléktábláját. Az emléktáblát Bozók Pál prépost-plébános avatta fel s az ünnepi beszédet vitéz Martsekényi Imre fővárosi bizottsági tag mondotta, aki megemlítette beszédében azt a szomorú tényt, hogy Mátrafüred több hősi halottát adott a hazának, mint ahány ház van a községben.

Elfogtak egy szélhámós gazdatisztet. Benyovszky Dezső földbírtokos feljelentésére a napokban Szekszárdon elfogták Hauck László okleveles gazdatisztet, aki Benyovszky nevében több szélhámosságot követett el. Hauck Lászlót a szekszárdi rendőrség Budapestre szállította, minthogy csalásainak nagy részét a fővárosban követte el.

Hamis egypengősök Szegeden. Szegeden az utóbbi időben gyakran fordult elő, hogy kereskedők és magánosok hamis egypengősöket szolgáltatottak be a rendőrségre. A hamis pengősök ömög és cink ötvetből készülték s csak csengésükön lehet hamis voltukat megállapítani. A rendőrségnek az a véleménye, hogy a hamis pénzt Szegeden készítik. A pénzhamisítók kézrekerítésére erőlyes nyomozás indult.

Megrongálták a váci Hétkápolna Mária-szobrát. Kornis Gyula dr. államtitkár, a váci kerület országgyűlési képviselője, a közelmúltban a híres váci Hétkápolna-kegyhely Mária-forrása fölé kőkápolnát emeltetett. A kápolnában Kisfaludy-Sztróbl Zsigmond szobrászművész remekművé Mária-szobrát helyezték el. A szép szobrot a napokban ismeretlen tettesek megcsönkítoták és lerették a szobor két kezét. A csendőrség erőlyes nyomozást indított a vallásgyalázók kézrekerítésére.

Elfogtak egy valutauzért. A budapesti rendőrség a napokban bizalmas uton tudomást szerzett arról, hogy egy budapesti kereskedő kétezer dollárt akar eladni a zugforgalomban. Detektív jelent meg a kereskedő lakásán s amikor a kereskedő a kétezer dollárt elővette, a detektív felfedte kiletét és a pénzt lefoglalta. Az üzérkedő kereskedő ellen megindították az eljárást.

Munkanélküliek felvonulása Székesfehérváron. Augusztus hó 26-án délelőtt a székesfehérvári városában mintegy nyolcszáz munkanélküli jelent meg. A munkanélküliek kioldottsége memorandumot nyújtott át Simon Sándor helyettes polgármesternek, amelyben kérték, hogy a hatóság gondoskodjon a munkahiány megszüntetéséről. A polgármester válasza után a tömeg a vármegyeházára vonult, ahol Szechenyi Viktor gróf főispán fogadta a munkanélküliek kioldottságát és kijelentette, hogy mindent megtesz, hogy a munkanélküliek nehéz helyzetét enyhítse. A kioldottság a főispán szavait megnyugvással vette tudomásul s a tömeg csendesen elvonult.

Agonygázolta a szántógép. Nagy Kálmán kisújszállási nap-számós a turkevei határban a szántás megkezdése előtt a földre fektült és elaludt. A szántógép gépése a reggeli szürkületben nem vette észre az alvó embert, akit a gép halálra gázolt. A vizsgálat megindult annak kiderítésére, hogy kit terhel a felelősség a halálos balesetért.

Visszanyeri fiatalkori eredeti hajszinét, ha az „Ibis” keleti hajfijító regenerátort használja. Okvetlen próbálja meg, 5—6 nap alatt bajuszának, szakállának visszaadja eredeti természetes szinét. Itt az a fődolog, hogy nem festék, nem ártalmas. A hajhagymát életre kelti és a haj eredeti szinét nyeri vissza. Például, ha valakinek szőke haja volt, az szőke lesz, ha barna volt, barna lesz és így tovább. Tegyen egy próbát és rendeljen egy üveggel, hálás lesz érte. A Vasárnapi való hivatkozás mellett kedvezményben részesül. Megrendelhető: Vellner, Herkules-drogéria, Budapest, Kálvin-tér 5. szám. Postai csomagokat utánvétel mellett szállít.

TANÁCSADÓ

Kérdés: Mennyi a mai értéke az 1923. évi február havi 900 koronának? (V. P., Jut.) — **Felelet:** Körülbelül kettő pengő.

Kérdés: Hol van Budapestben a Magyar Általános Hitelbank központja? (H. J., Dunaszekcső.) — **Felelet:** V., József-tér 8. szám alatt.

Kérdés: 1. Ki lehet állami pilóta? 2. Hol lehet megkapni a „Technika riemányai” című könyvet. 3. Mi a magyar értelme a „pojda” szónak? 4. Mikor lesz a folyamórségnél felvétel? 5. Közöl-e a „Vasárnap” humoros elbeszélést? (M. J., Lescence-istván.) — **Felelet:** 1. Hogy valaki repülő lehesse, el kell végeznie a szombathelyi m. kir. repülőgépvezetői iskolát, amely két évfolyamból áll. Felvétel végett forduljon a m. kir. Légügyi hivatalhoz, Budapest, I., Hunyadi János-ut 15. sz. 2. Kiadóhivatalunkban, 3. Bohóc. 4. Egyelőre bizonytalan időre elhalasztották. Ha megállapítják az új határidőt, közöljük lapunkban. 5. Lapunk mostani terjedelme nem engedi meg, hogy a regényen kívül egyéb szépirodalmi tárgyú cikkeket közöljünk.

Kérdés: 1. Lakásomba poloska került, szeretném valahogy kiirtani, hogyan lehetne? 2. Hány megszállott területről származó magyar él a Csonkaországban? (Sz. L., Jászórokszállás.) — **Felelet:** 1. A poloska legfélelmesebb ellenszere a tökéletes tisztaság. Ezenkívül tessék valamilyen irtószert: Dejó, Fly-tox stb.-t használni. Az irtószereket bármelyik Hangya-boltban megkaphatja, 2. Nincsen pontos számadatunk.

Kérdés: Hol kaphatok impregnált kemény gallért? (Sz. Zs., Sümeg.) — **Felelet:** Forduljon az alábbi budapesti cégekhez: Karter celluloidárny-gyár, V., Falk Miksa-utca 10., Magyar féhőrneműipar rt., VI., Andrássy-ut 9., Tribon ruházati rt., IX., Üllői-ut 14. stb.

Kérdés: Hol van az Országos Pályázati Közlöny kiadóhivatala? (S. J., Pusztapó.) — **Felelet:** Budapest, VII., Sip-utca 3. sz.

Kérdés: Dúvad-e a borz, vagy nem? (O. k. t., Püspök-nádas.) — **Felelet:** Dúvad.

Kérdés: Hogyan pusztítsam ki a zsiszikek magtáramból? (F. J., Nagycesed.) — **Felelet:** A zsiszikes gabonát tessék deszkapallóra vagy lepedőkre kitergetni. Ha a zsiszikek kibujnak, össze kell seperni és elégetni. A magtárt teljesen ki kell tisztítani és átmeszelni.

Kérdés: Hol lehet tokomból feszméretét javíttatni? (W. A., Bácsalmás.) — **Felelet:** A következő budapesti cégeknek: Marx és Mérei, VI., Bulcsu-utca 7., Pártos és Tsa., Kispeszt, Üllői-ut 78., Fuchs Emil, VIII., Baross-utca 87. A kérdezőt képviselőt már régebben megszűnt.

Mélyen a gyári árak alatt mezőgazdasági gépek,

ekék, boronák, szecskavágók, gazdasági szekerek, vetőgépek, 48, Schlick-Nicholson cséplő, 21-es Ganz hengerek, használt, de teljesen üzemképes Welger szalmaprés, 6—8 HP gőzlokomobil, Hart-Parr, Ruhrthali, használt és új Oil-Pull traktorok, traktorekék, tárcsásboronák és egyéb gazdasági gépek felszámolás folytán kiadásítottak.

Gépvásárlás előtt saját érdekében is kérjen árajánlatot.

Mezőgazdasági és Ipari Gépkereskedelmi Részvénytársaság f. a.

Budapest, V., Nádor-utca 6. sz.

A SÁTÁN

REGÉNY

IRTA: DIVÉKY ISTVÁN.

(3. közlemény.)

— De hiszen kimerült vagy!

— Voltam! Új eset kínálkozik s tudod, hogy ez fel-frissít engem! Gyerünk!

Simpson rendőrfőnök megcsóválta a fejét:

— Pompás fickó vagy te, Pat! — dörmögte csodá-lattal.

S mindketten elhagyták Pat lakását.

III. FEJEZET.

A Gyehennában.

Newyork egyik külvárosában félelmetes hire volt a Hudson folyó partján álló Gyehenna-kocsmának. Még a környék veszedelmes söpredéke is respektussal tekintett erre az elképzelhetetlenül kopott csapszékre és hirhedt vendégeire, a rendőrség emberei pedig úgy kerültek, mint okos ember a mérges kigyófészket.

Ez az óvatosság mindenképpen indokolt volt, mert a Gyehennának nevezett csapszékben igen könnyen és nyomtalanul eltűntek a becsületes emberek. A rozszanttetű, földszintes viskóban meghuzódó csapszék valóságos paradicsom volt minden gyanus és veszedelmes alak számára s minél rosszabb képe volt valakinek, annál szívesebben fogadták a füstöslevegőjű, áporodottszagú ivóban, amelynek szurtos asztalai mellett tizenhárompróbás gonosztevők dugták össze a fejüket.

Ezen a napon különös izgalom uralkodott a Gyehennában. A törzsvendégek, — csupa olyan figura, amely százszor megérett a villamoszékre — észrevehető nyugtalansággal vártak valamire, vagy valakire és ideges türelmetlenséggel tekintettek ki a piszkos ablakon keresztül a folyóra, amelynek tükrebe titokzatos kérdőjeleket rajzolt egy-egy lámpa visszfénye.

— Még mindig nem jönnek, — mondták egymásnak a sunyi tekintetek. — Csak nem érte őket valami baj? — kérdezte bátoratlanul egy suhancformájú törzsvendég.

Durva hang intette le a legénykét.

— Mit gondolsz! Nem kell félni a Sátánt! Azt hiszed, hogy az is olyan nyápic, gyengeszivű legény, mint amilyen te vagy?

— Igazad van, Jim, — hangzott a füstös sarokból. — Amit a Sátán egyszer a kezébe vesz, annak a végére is jár. Nem kell őt félni!

— Ki mer kételkedni a vezérben? — bödült el egy mérges hang a füstfüggöny mögött. A suhanc a válla közé huzta a nyakát és hallgatott.

Az ivóból kivezető ajtó fölött immár éjfél mutatott a tört üvegű óra, amikor az ablaknál örködők felkiáltottak: — A Sátán!

Pillanatok alatt néma csönd támadt az imént még zibongástól zajos ivóban. Lélekzetviasszajfajtva leste mindenki az ajtó nyílását s ebben a csöndben a pislákoló petróleumlámpás kanócának sercegését is jól lehetett hallani.

Valaki kívülről durván belökte az ajtót. Ebben a pillanatban hangos éljenriadalomban tört ki mindenki. De csak egy pillanattal tartott ez, mert a küszöbön megjelenő alak kemény tekintete mindnyájuknak a torkára forrasztotta a hangot.

— Csend, kutyák! — hangzott a küszöbről. — Mit gondoltok, kedvemre van ez az éretlenség?

Belépett az ivóba. Négy ember követte. Keresztülmentek a szobán s eltűntek egy ajtó mögött.

Most ismét megnyitk az elnémult torkok. A tekintetek egymásra furódtak s valaki halkán megkérdezte:

— Mit gondoltok, sikerült?

Tizen is vállat vontak.

— Honnan tudjuk? Láthatjátok, hogy a vezér semmit sem árul el . . .

— Be kéne menni hozzá, — vélte valaki, de nagyon bátoratlan volt a hangja.

— Próbáld meg! — röhögött egy vöröshaju — a tulajdon lábával rug ki . . . Hát ha röpülni akarsz, akkor erédj be hozzá.

Bizony a kíváncsiszkodónak nem sok kedve maradt ahhoz, hogy megzavarja a bizalmas hiveivel tanácskozó vezért. Várt tehát a többivel együtt.

(Folytatjuk.)

VÁSÁROK JEGYZÉKE

Szeptember hó 6-án, vasárnap.

Ló-, marha-, sertés- és kirakodóvásár: Fegyvernek, Görgeteg (sertésvásár bizonytalan), Szolnok. — **Kirakodóvásár:** Gyula, Kutas.

Szeptember hó 7-én, hétfőn.

Ló-, marha-, sertés- és kirakodóvásár: Akasztó, Balatonlelle (sertésvásár bizonytalan), Bánréve, Cegléd, Decs, Dédes, Dunapentele, Enying (sertésvásár bizonytalan), Felsőseged (sertésvásár bizonytalan), Felsőreg (sertésvásár bizonytalan), Füzesabony, Győr, Kálmánfa (sertésvásár bizonytalan), Kismarja, Köszeg, Lovasberény, Mészla, Nagyatád (sertésvásár bizonytalan), Nagyfüged (sertésvásár bizonytalan), Némethölly, Nyíregyháza, Pécs, Rétság, Sárvár, Tiszatarján, Tompa, Tüskevár (sertésvásár bizonytalan), Zalaapáti (sertésvásár bizonytalan). — **Ló-, marha- és sertésvásár:** Eger, Szirák. — **Lóvásár, Sopron.** — **Marha-, sertés- és kirakodóvásár:** Szeptek. — **Kirakodóvásár:** Szolnok.

Szeptember hó 8-án, kedden.

Kirakodóvásár: Szirák.

Szeptember hó 9-én, szerdán.

Ló-, marha-, sertés- és kirakodóvásár: Balatonfüred, Bihar-Eeresztes, Csorna, Gyulakeszi, Kaba, Nyírmada, Polgár, Rábacsanak, Simontornya, Szöllőgyörök, Tiszakarád, Ujmalomsok, Vásárosmiske (sertésvásár bizonytalan), Zalaegerszeg. — **Marha- és kirakodóvásár:** Nagycsákány, Und. — **Sertésvásár:** Orosháza.

Szeptember hó 10-én, csütörtökön.

Ló-, marha-, sertés- és kirakodóvásár: Diósvizlő, Etyek, Inke, Jánk, Magyarmező, Nagyszékely. — **Ló-, marha- és sertésvásár:** Nyírbátor. — **Ló- és marhavásár:** Devecser, Orosháza, Mezőkövesd.

Szeptember hó 11-én, pénteken.

Ló-, marha-, sertés- és kirakodóvásár: Árpás, Veszprém. — **Kirakodóvásár:** Orosháza.

Szeptember hó 12-én, szombaton.

Ló-, marha-, sertés- és kirakodóvásár: Apátfalva, Cibakháza.

REJTVÉNYEK

1. Pontrejtvény.

A . i . e . a . n . e .

(Beküldte Idei Irma Bácsáról.)

2. Szórejtvény.

kúp it mutatószócska

(Beküldte ifj. Kántor Albert Dögéről.)

3. Szórejtvény.

lepel S 7, 7, 7, 7,
(e=é) (é=e)

(Beküldte ifj. Bátor Mihály Kercéről.)

4. Pontrejtvény.

. l . e . a . o . m . n . z . u .

(Beküldte Gyurján János Nyíregyházáról.)

5. Szórejtvény.

kereskedelmi vállalat világláj fordítva
(é=e)

(Beküldte Molnár Sándor Tarról.)

6. Szórejtvény.

b magaszfald!
(-d)

(Beküldte Vörös Vince Kisbicsérről.)

7. Szórejtvény.

Antal: németül állati hang

(Beküldte Kótay Ferenc Sárosról.)

8. Szórejtvény.

Galamból galamból

(Beküldte Péter Tereska Kozármiszlényből.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a 40-ik számban közöljük.

Kérjük olvasóinkat, hogy a rejtvények megfejtését tíz napon belül okvetlenül juttassák el hozzánk, mert az elkésve érkező megfejtők nevét nines módunkban közölni.

A 34-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Pontrejtvény: **Lassan járj, tovább érsz.** 2. Szórejtvény: **Csendőrség.** 3. Szórejtvény: **Országút.** 4. Szórejtvény: **Deák Ferenc.** 5. Szórejtvény: **Kötőtű.** 6. Szórejtvény: **Pótkávé.** 7. Szórejtvény: **Esperes.** 8. Szórejtvény: **Kanári.**

Megfejtették: Góg Imréné, Simon Viktor, Pető József, Kádár Attila, Vermes Mátyás, Paczolai Tamás, Molnár Sándor, Örkényi József, Vámosy Éva, Fekete Jenő, Szily Mariska, Csikós Sz. Béni, Eifert Ferenc, Böle Kálmán, Csiszár Béla, Nagy Zsigmond, Huszár S. József, Kovács Bálint, Török Erzsébet, Szekrényesi Péter, Veres János, Niklai István, Boros Péter, Szabó K. Boldizsár, Elekes Ferenc.

Jutalomkönyvet nyertek: Simon Viktor (Alsópáhok), Török Erzsébet (Szeged), Eifert Ferenc (Soltvadkert), Góg Imréné (Gyula) és Molnár Sándor (Tör).
A 35-ik számban közölt rejtvények megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorával együtt jövő héten közöljük.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak augusztus hó 31-én.)

GABONATŐZSDE

KÉSZÁRUPIAC

A készáru piacon jegyzett árak olyan terményekre vonatkoznak, melyeket az eladó azonnal (prompt) szállítani, a vevő azonnal fizetni köteles. Ezek az árak tehát a termények valószínű forgalmi árát jelentik, Budapesten.

Buza, tiszai 77 kg-os 8.70—9.00, 78 kg-os 8.85—9.15, 79 kg-os 9.00—9.30, 80 kg-os 9.10—9.40; felsőtiszai, fejmegyei, dunántúli, pestvidéki és békaskai 77 kg-os 8.50—8.70, 78 kg-os 8.65—8.85, 79 kg-os 8.80—9.00, 80 kg-os 8.90—9.10. **Rozs,** pestvidéki és egyéb 8.75—8.90, **takarmányárpa,** elsőrendű 14.50—15.00, **takarmányárpa** másodrendű 14.00—14.25, **sörárpa** felvidéki 17.50—19.50, **sörárpa** egyéb 16.75—17.00, **zab** elsőrendű 17.00—17.50, **zab** másodrendű 16.75—17.00, **tengeri** 13.25—13.50, **korpa** 9.75—9.85 pengő métermázsánként.

HATÁRIDŐPIAC

A határidő piacon jegyzett árak olyan terményekre vonatkoznak, melyeket az eladó csak bizonyos idő múlva köteles szállítani, a vevő pedig ugyanakkor fizetni. Ha valaki például novemberben márciusi búzát vesz, illetőleg elad, akkor az eladónak márciusban kell szállítani a búzát, a vevőnek pedig ugyanakkor kell fizetni az árát.

Buza, decemberre 10.45—10.67, márciusra 11.35—11.36. **Rozs** decemberre 10.44—10.50, márciusra 11.56—11.57. **Tengeri** májusra 11.85—11.87 pengő métermázsánként.

A készáru piac és határidő piac gabonaárát boletta nélkül kell érteni!

Vetőmagpiac. (A Mauthner Ödön magtermelő és magkereskedelmi vt. heti jelentése.) Az esős idő által az őszi vetésre való magvak iránt gazdák részéről élénk érdeklődés mutatkozik. **Pannonbükknöy, szőszöszbükknöy, ősziborsó, bíborherce** állnak az érdeklődés előterében. A terméjelentések **tavaszi bükknöyről** nem kedvezők. Ami a **loherenagot** illeti, ugy a gyenge termésről szóló jelentések ugy látszik, tulzokat voltak, mert az utóbbi napokban vett értesülés szerint a hozam ugy minőség, mint mennyiség tekintetében, az időjáráshoz viszonyítva, kielégítő lesz. **Lucernamag.** Az eredmény határozottan jónak mondható, amennyiben a boérkezett minták színben és szemben tulnyomólag szép árura vallanak. A kínált élénk, de külföldi érdeklődés még nines, ilyen helyzetnél ezen magfélének az ára esökkenő irányzatot követ. **A budapesti ár- és értéktözsde hivatalos jegyzései 190 kg-ként:** **nyersáruért, budapesti paritásban:** káposztarepce 20.50—21.50, köles 15.50—16.50, lucerna 80—85, bíborherce 27—29, szőszöszbükknöy 29—31, lenmag 1. 24.50—24.75, lenmag 11. 22.50—23, Viktória borsó 20—24, zöld borsó 16—17 pengő.

Liszt. A nyílt piacokon: Buzadara 48—52, duplanullás finem téisztaliszt 40—44, nullás 40—44, kettes főzőliszt 38—41, négyes kenyérliszt 36—40 fillér kilogrammonként.

Ki jár ma már ősz fejjel?
Okvetlen próbálja meg! 5-6 nap alatt
ŐSZHAJÁNAK, bajuszának, szakállának visszaadja eredeti természetes, **„IBIS“** keleti hajjító regenerátort használja!
Nem festék, nem ártalmas. Egy üveggel **1.20, 1.60 P.**
Postai csomagokat utánvét mellett azonnal küldünk.
Főraktár: VELLNER Herkules Drogéria,
Budapest, Kálvin-tér 5. sz. **Telefon: Aut. 847-80.**

Abrakatarmánypiac. Árpakorpa 12, borsóhéj 12.50, borsókorpa 12.50, buzakonkoly 12, buzakatarmányliszt 16, konkolydara 12.50, lenmagpogácsa 20, napraforgópogácsa 18, repcepogácsa 13, rozskonkoly 12, rozskorpa 10.25, rozsoocu 10, rozskatarmányliszt 16.50, szójababpogácsalisztt nagyban 25, kicsinyben 26, tökmagpogácsa 21 pengő métermázsánként.

Takarmányvásár. Rétszászma, másodrendű 7-7.50, harmadrendű, csomagolásra 5.50-6, muharszénja 7-8.70, lucernaszénja 8-10.50, zabosükkönyvszénja 8.50, alomszalma, elsőrendű 4, alomszalma, másodrendű 3.50-3.80, zsupszalma másodrendű 5 pengő métermázsánként.

Cirokszakál. Takaró szalma (uradalmi) 30-32, takaró szalma (kisgazdától) 27-29, bélés szalma (uradalmi) 8-10, bélés szalma (kisgazdától) 8-10 pengő métermázsánként.

Borjувásár. Élő borjúk: Belföldi szopós, elsőrendű 0.86-0.96, kivételesen 1, másodrendű 0.70-0.84 pengő kg-ként elősúlyban.

Tenyészmárhák és jármösökörök. Elsőrendű belföldi jármösökör (tarka) 0.75-0.76, elsőrendű belföldi jármösökör (fehér) 0.75-0.76, másfél-két éves üszök 0.70-0.72, másfél-két éves tinók 0.70-0.72, fiatal, friss fejős tehén 1-1.10 pengő kg-ként elősúlyban.

Lövásár. Csikó 35-70, igás kocsi (nehéz, nyugati fajta) 230-535, igás kocsi (könnyű, nyugati fajta) 195-500, számár 80, alárendelt minőségű lovak 52-200, vágólovak 25-200 P darabonként.

Vágómarhavásár. Legjobb minőségű ökor 96, kivételesen 140, közepes 66-72, legjobb minőségű bika 80, közép 55-70, gyöngye 100, legjobb minőségű tehén 80, közepes 64-70, gyöngye 40-50, növénydekmarha 65-74 fillér kilogrammonként, elősúlyban.

Sertésvásár. Könnyű sertés 106-112, közepes 112-124, nehéz 114-116, keresztezett 115-116 fillér kg-ként, elősúlyban.

Gyapju. Az üzlet jellege a lefolyt héten is a verők tartózkodásában nyilvánult. A forgalom korlátolt volt és az árak nem változtak. A magyar piacon kb. 60.000 kg középminőségű fűszeggyapju kelt el 0.95-1.02 pengő terjedő árakon.

Nyersbőr. Marhabőr, magyar 0.60, tarka (40 kilóig) 0.70, (40 kilón felül) 0.80, borjubőr (rövid lábbal) 6¼ kilóig 1.15, nehezebb 0.95 pengő kilogrammonként.

Husvásár. Marhahús a nyílt piacon: Rostélyos, vastaghátszín, felsől, fehérpecsenye, hosszú, gömbölyű felsől 180-320, fartó, lapocka, puhahátszín 160-280, szegye, dagadó 120-180, gulyásnak való 120-180 fillér kilogrammonként. — **Borjúhús:** Felszeletelt comb 260-380, sütnivaló 130-320, pörköltnek való 100-200 fillér kilogrammonként. — **Juh- és bárányhús:** Juhcomb 200-240, gerinc 140-180, pörköltnek való 80-100 fillér kilogrammonként. — **Sertéshús:** Friss karaj 230-320, friss comb, tarja, lapocka 100-320, friss oldalas 160-490, füstölt sertéshús, helybeli karaj, lapocka, tarja, oldalas 180-360, olvasztani való szalonna 136-160, sózott kenyérszalonna 132-180, füstölt 170-200, háj 150-170, zsíros tepertő 160-200, helybeli sertésszír 144-152 fillér kilogrammonként.

Baromfi és tojás. Élő állatok a nyílt piacon: Tyúk 220-300, csirke 80-250, ruca 170-250 fillér darabonként. — **Leült állatok:** Tyúk 180-220, csirke 200-320, hizott ruca 160-210, sovány 130-150, lud, hizott 170-220, sovány 150-160, ludmáj 300-700, ludzsír és háj 220-250 fillér kilogrammonként. — **Tojás:** Friss teatojás 8-10, főzőtojás 7-8 fillér darabonként.

Vad. A nyílt piacon: Özgerinc 450-500, comb 280-300, többi része 60-80, fogoly 100-160 fillér darabonként.

Hal. Élő állatok a nyílt piacon: Harecsa 350-400, ponty 200-260, kárász 140-160, compó 180-200 fillér kilogrammonként. — **Rák:** Folyami rák 10-100 fillér darabonként.

Tej és tejtermékek. A nyílt piacon: Teljestej 28-36, lefölözött 16, yoghurt 100, aludttej 100, tejszín 260-300, tejföl 140-200, centrifugált teavaj, tömbben 340-360, 10 dekás csomagolásban 360-480, főzővaj 260-320, szedett vidéki 260-320, tehéntúró 70-100, sovány tehéntúró 40-60, juhtúró 200-240, keverttúró 140-160, juhsajt 220-260, sajt, ementáli, hazai 360-480, trappista, hazai 200-360 fillér kilogrammonként.

Száraz főzelék és száraz tészta. A nyílt piacon: Lencse 30-50, borsó, hántolt, feles 48-80, bab, fehér, aprószemű 32-40, nagyszemű 50-100, szines 36-48, finom árpakás 70-100, durva 46-68, tojásos tarhonya 96-140 fillér kilogrammonként.

Zöldiség. A nyílt piacon: Sárgarépa zöldjével 3-20, petrezselyem zöldjével, csomója 3-20, zeller zöldjével, újdonság, darabja 3-14, kalarábé darabja 2-6, kevert zöldiség 12-24, karfiol 160-250, vöröshagyma, makói 24-26, közönséges 22-24, cékla 16-26, fejekáposzta, hazai 16-30, savanyított káposzta 46-50, kelkáposzta 18-30, vöröskáposzta, hazai 20-46, fejesaláta, hazai 6-14, fodrosaláta, hazai, darabonként 16-30, torma, hazai 50-160, őszi rózsaburkonya 12-14, nyári rózsá 14-16, Ella 10-14, kifli 18-26, tömör esztergomba 200-400, éti vargánya 250-300, tinóru gomba 260-300, szárított gomba 600-1000 fillér kilogrammonként; feketereket kilogrammonként 14-19, hónaposreték csomója 6-10, vizes-ügorka 40-60, kovászós 40-60, salátának való kilogrammonként 8-20, paprika, apró 1-2, nagy paprika, darabja 1-4, paprika, nagy

kilogrammonként 8-30, apró kilogrammonként 16-26, süttők kilogrammja 20-30, főzőtök kilogrammja, újdonság 6-12, tök, gyalult kilogrammja 16-24, paradicsom 5-10, konzerv literje 60, vajbab 20-50, zöldbab 20-50, zöldborsó 70-120, kifejtett zöldborsó 160-240, sóska 18-30, paraj, tisztított 20-30 fillér kilogrammonként; zöld tengeri csó darabonként 4-10 fillér.

Gyümölcs. A nyílt piacon: Közönséges alma 12-70, nyári édes 24-50, rétesalma 20-50, nemes fajkorte 40-120, közönséges 16-60, vörös szilva 10-20, berzecei szilva 24-60, ringló, nemes 30-80, befőzni való ringló 20-40, őszibarack 60-70, befőzni való 36-100, csemegeszőlő 50-70, kevert szőlő 20-40, sárgadinnye 4-6, görög-dinnye 4-6, fajtörög 6-10, fajsárga 8-16, som 40-50, áfonya 110-140, szilvaiz 120-160, gyümölcsiz 140-320, dióbél 360-520, mogyoró, héjazott 320-360, mandula, héjazott 400-620 fillér kilogrammonként.

Fűszer, mák, méz és háziszappan. A nyílt piacon: Édes nemes-paprika 360-400, félédes gulyás 320-360, rózsapaprika 260-320, erős 160-240, kereskedelmi 120-160, kék mák 120-140, pergetett méz 128-140, háziszappan 120-150, közönséges szappan 80-110 fillér kilogrammonként.

Paprika. Termelői árak kg-kint Szegeden: Édesnemes paprika 1.60-1.70, félédes paprika 1.10-1.40, elsőrendű paprika 0.80-1.00, másodrendű paprika 0.55-0.70, harmadrendű paprika 0.25-0.30, fűzépaprika 2-3 pengő. **Katocsán:** Édesnemes paprika 1.75-1.90, rózsapaprika 1-1.25, másodrendű paprika 0.40-0.60, harmadrendű paprika 0.20-0.30, fűzérés csöves paprika 1-1.10 pengő kg-kint.

Borpiac. A borpiac az elmúlt héten továbbra is üzletlennel volt. A termelőknél az a része, akiknek okvetlenül pénzre volt szüksége, a bort 1.2-1.3 pengőért értékesítette hektoliterfokukonként. Egyes helyeken termelőházy észlelték, főként azoknál, akik a tavalyi terméseiket még nem tudták értékesíteni. A szőlőexport a korai csemegefajtákban meglehetősen nagy és a felföldön is nagy mennyiségűek kerülnek piacra. Csemegeszőlőárak métermázsánként 30-40, borszőlőnél 12-20 pengő között változnak.

Szesz és szeszitalok. A szeszüzletben a forgalom gyér keretek között mozog és az összes szeszkatagóriák változatlan árában zárlattak. **A detailforgalomban** finomított szesz 20 hl. vételnél 267, 10 hl. vételnél 270 pengőért, denaturált szesz 54 pengőért kelt el készpénzfizetés mellett, hordóban. **Gyümölcsipalinka.** Törköly szilárdabb, 2.80-2.90 pengő, szilviorium 6 görös árú 5.30, két árú 5.70-6 pengő, szeprészes 2.80 pengő, eperpálinka 3.20 pengő ab termelőállomás, készpénzfizetés mellett + 2 százalék forgalmi adó. **Borpiac** 3.30-3.60 pengő minőség szerint ab termelőállomás + 2 százalék forgalmi adó.

Fapiac. A devizakorlátozások ellenére egyes az erdélyi **Jenyőfatermelők** folytatják eladásait a magyar piacon úgy, hogy az áruhiánytól egyelőre nem kell tartani. Az árak szilárdak, de változatlanok. **Lombföldön** külföldi szállítmányok elmaradása folytán a kereslet megélénkült, az árak azonban alig javultak. **Tüzföldön** a magyar-cseh kereskedelmi tárgyalások kedvező menete az árak esökkenését eredményezte. Szlovenszáokban több, mint 100.000 vagon tüzfifa vár kivételre, mely a magyar piacon keres elhelyezést.

Idegen pénznemek vételi és eladási ára augusztus hó 31-én. Az első szám azt az összeget jelenti, melyet kapunk a banktól akkor, ha eladunk idegen pénzt. A zárójelben levő szám azt az összeget jelenti, melyet nekünk kell a banknak fizetni, ha idegen pénzt vásárolunk: **Egy pengőnél többre kerül egy darab:** Angol font 27.60 (28); dollár 5.70 (5.76); hollandi forint 2.29 (2.32); német márka 1.35 (1.36); svájci frank 1.10 (1.12) pengő. — **Egy pengőnél kevesebbe kerül egy darab:** Csehkorona 16.90 (17.10); francia frank 22.50 (22.90); szerb dinár 10 (10.14); oláh lei 3.39 (3.45); lengyel zloty 63.50 (64.30); olasz lira 29.75 (30.15); osztrák schilling 79.75 (80.75) pengő.

FELELŐS SZERKESZTŐ: MAYER EMIL.
KIADJA: AZ UJ BARÁZDA LAPKIADÓ RT.
FELELŐS KIADÓ: FARAGÓ ALADÁR.

Ékék, ekealkatrészek,
boronák, kapálóékek, fűkaszálok

marokkrakó és kéveköti aratógépek,
lógereblyék, kézi-járgányosok
motoros- és gözcséplőkészletek,
szecskavágók, répavágók, darálók,
morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerszám a

„HANGYA” mezőgazdasági géposztályánál
szerezhető be legutányosabban.

Gyűjtsünk
előfizetőket
a
VASÁRNAP
számára!